

20/1/24

4L00213 - SUB III (60:40)

Paper / Subject Code: 66812 / Family Law-II

(2 hours)

(Total marks = 60)

N.B. (1) Attempt ALL questions

1. Answer any SIX of the following in two sentences :

(12)

- Define 'Guardian' under Hindu Minority and Guardianship Act, 1956
- Mention any two acts amounting to Abetment of Sati under The Commission of Sati (Prevention) Act, 1987.
- What are the reasons for having a Uniform Civil Code?
- Enumerate any two grounds under which a wife alone can seek divorce under the Hindu Marriage Act, 1955.
- Mention any two examples of Avyavaharika debt.
- Mention any two rights of a Karta.
- When two persons are said to be related to each other by Full blood and half-blood?
- What is the difference between Patrilocal and Matrilocal Family?
- When a person is deemed to die intestate?
- What is the punishment for demanding dowry under 'Dowry Prohibition Act, 1961'?

Q.2 Write short notes on any TWO of the following :

(12)

- Reunion
- Child Marriage
- Westernisation
- Maintenance Pendent Lite under Hindu Marriage Act, 1955.

Q.3 Answer any TWO of the following (Give reasons for your answers) :

(12)

- Mr. X, a Hindu male dies intestate leaving behind son, daughter, daughter of predeceased daughter of predeceased daughter and brother 'B'.
 - How X's Property will devolve after his death?
 - If the daughter is predeceased and leaving behind her two children, then how the Property will devolve after X's death?

38252

Page 1 of 4

BB571124E643FC5E7995A6295E2210B3

b. Natasha and Rajesh got married as per Hindu rites in 2022, they both want to adopt a son Sanjay.

- i. What are the formalities to be completed by the couple to make a valid adoption?
- ii. If Natasha has adopted a daughter 'Asha' in 2020, then what is the relationship between Natasha, Rajesh and Asha.

c. Suresh and Geeta married to each other in the year 2008. After 6 months she filed petition for Divorce by mutual consent before family court.

- i. Whether Suresh and Geeta can get divorce immediately after filing divorce petition?
- ii. What are the conditions mentioned under the Act to get divorce decree?

d. A Hindu male aged 18 years married to Hindu female 'B' aged 16 years.

- i. What is the status of marriage between A and B?
- ii. If a child is born by this wedlock what are the rights available to such child.

Q.4. Answer any TWO of the following :

(24)

- a. What are the chief characteristics of Mitakshara coparcenary? State any four rights of Coparceners.
- b. Explain the provisions relating to the devolution of property of a Hindu male dying intestate under Hindu Succession Act, 1956.
- c. What are requisites of valid Adoption under Hindu Adoption and Maintenance Act, 1956?
- d. Explain desertion and cruelty as grounds of divorce under Hindu Marriage Act, 1955.

मराठी रुपांतर

वेळ -२ तास

एकूण गुण:६०

प्रश्न 1. खालीलपैकी कोणत्याही सहा प्रश्नांची दोन वाक्यात उत्तर लिहा.

(12)

- हिंदू अज्ञान आणि पालकत्व कायदा, 1956 अंतर्गत 'पालक' ची व्याख्या करा
- सती प्रथा (प्रतिबंध) कायदा, 1987 अंतर्गत सती जाण्यास प्रवृत्त केल्याच्या कोणत्याही दोन कृत्यांचा उल्लेख करा.
- समान नागरी संहिता अस्तीवतात आणण्याची कारणे कोणती?
- हिंदू विवाह कायदा, 1955 अंतर्गत फक्त पत्नी घटस्फोट घेऊ शकते अशी कोणतीही दोन कारणे सांगा.
- अव्यवहारिक ऋणाची कोणतीही दोन उदाहरणे सांगा.
- कर्त्याचे कोणतेही दोन अधिकार लिहा.
- केव्हा दोन व्यक्ती एकमेकांशी पूर्ण रक्त आणि अर्ध रक्ताने संबंधित आहेत असे म्हणतात?
- Patrilocal आणि Matrilocal Family मध्ये काय फरक आहे?
- एखादी व्यक्ती intested मरण पावली असे केव्हा गृहीत धरले जाईल.
- हुंडा बंदी कायदा, 1961 अन्वये हुंडा मागणाऱ्याला काय शिक्षा आहे?

प्रश्न 2 खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर टीपा लिहा.

(12)

- पुनर्मिलन
- बालविवाह
- पाश्चात्यीकरण
- हिंदू विवाह कायदा, 1955 अंतर्गत मेटेन्स पेंडेंट लाइट.

प्रश्न 3 खालीलपैकी कोणत्याही दोनची उत्तरे द्या (तुमच्या उत्तरांची कारणे लिहा)

(12)

- Mr. X, एक हिंदू पुरुष मुलगा, मुलगी, पूर्व दिवंगत मुलीची मुलगी आणि भाऊ 'B' यांना मागे सोडून मृत्यूमुखी पडतो.
 - त्याच्या मृत्यूनंतर X ची मालमत्ता कशी विभाजीत होईल?
 - जर मुलगी अगोदरच मरण पावली असेल आणि तिच्या मागे दोन मुले असतील तर X च्या मृत्यूनंतर मालमत्ता कशी विभाजीत होईल?
- नताशा आणि राजेश यांचे २०२२ मध्ये हिंदू रितीरिवाजानुसार लग्न झाले, दोघांनाही संजयला मुलगा म्हणून दत्तक घ्यायचा आहे.
 - वैध दत्तक घेण्यासाठी जोडप्याने कोणत्या औपचारिकता पूर्ण केल्या पाहिजेत?
 - जर नताशाने २०२० मध्ये मुलगी 'आशा' दत्तक घेतली असेल, तर नताशा, राजेश आणि आशा यांच्यात काय नाते आहे?

c सुरेश आणि गीता यांनी 2008 मध्ये एकमेकांशी लग्न केले. 6 महिन्यांनंतर कुटुंब न्यायालयात परस्पर संमतीने घटस्फोटासाठी याचिका दाखल केली.

i सुरेश आणि गीता घटस्फोटाची याचिका भरल्यानंतर लगेच घटस्फोट घेऊ शकतात का?

ii घटस्फोटाचा हुकूम मिळविण्यासाठी कायद्यात कोणत्या अटी नमूद केल्या आहेत?

d A' १८ वर्षे वयाच्या हिंदू पुरुषाने १६ वर्षे वयाच्या हिंदू स्त्री B शी विवाह केला.

i A आणि B च्या लग्नाचे स्थान काय आहे?

ii जर एखाद्या मुलाचा या विवाहाने जन्म झाला असेल तर अशा मुलाला कोणते अधिकार उपलब्ध आहेत.

प्रश्न .4. खालीलपैकी कोणत्याही दोनचे उत्तर द्या :

(24)

a मिताक्षरा सहभागीदारीची मुख्य वैशिष्ट्ये कोणती आहेत? सहभागीदाराचे कोणतेही चार अधिकार लिहा.

b हिंदू उत्तराधिकार कायदा, 1956 अन्वये हिंदू पुरुष मृत्यूमुखी पडलेल्या व्यक्तीच्या मालमत्तेच्या हस्तांतरणासंबंधीच्या तरतुदी स्पष्ट करा.

c हिंदू दत्तक आणि देखभाल कायदा, 1956 अंतर्गत वैध दत्तक घेण्याच्या आवश्यक अटी काय आहेत?

d हिंदू विवाह कायदा, 1955 अंतर्गत त्याग आणि क्रूरता घटस्फोटाचे कारण म्हणून स्पष्ट करा.

20/1/2024

Sam - III

3L00513 - 544B (75:25)

Paper / Subject Code: 66822 / Family Law-II

Duration: 2½ Hours

Total Marks: 75

I Answer in one or two sentences each. (Any 6)

(12 Marks)

1. What is the meaning of Escheat?
2. Define Domestic Relationship.
3. What do you mean by Avyavaharika and Antecedent debts.
4. Define Monetary relief under the Protection of Women from the Domestic Violence Act, 2005.
5. Give any three powers of Marriage officer under the Special Marriage Act, 1954.
6. Define 'benami transaction' under the Benami Transaction Prohibition Act, 2016.
7. Define Senior Citizen.
8. Mention the duties of the Family Courts.

II. Short Notes. (Any 2)

(12 Marks)

1. Sapinda Relationship and Prohibited Relationships.
2. Disqualifications to Succession under the Hindu Succession Act.
3. Void marriage under Special Marriage Act, 1954.
4. Prohibition on Benami transactions.

III. Solve the following. (Any 2)

(12 Marks)

1. Smt. Rajouri Devi (Plaintiff), daughter of late Sri Giriraj Kumar had filed a civil suit in the Trial Court against her brothers (Defendants) for partition and for recovery of one-fourth share from the suit properties. These properties comprised of immovable properties and movable properties like deposits in banks and investment in shares held in the names of defendants. Her contention was that her father was a man of substantial means and had purchased these properties out of his sources. These properties were acquired *benami* in the names of her brothers. Therefore, she was entitled to one-fourth share in all the properties.
 - a. Mere a financial assistance given by the someone to another to acquire the property should be determined as Benami transaction? Give reason and explain in the above stated facts.
 - b. The burden of proof that the apparent purchaser is not the real owner lies on whom?
2. Kalki married Vishwa in 2013. They were living together till 2020. Due to constant fights Kalki filed a divorce in Family Bandra court.
 - a. What is the objective of the family court? what approach the family court should take in this case.
 - b. What are the provisions for the association of the social welfare agencies and counsellors?

45250

Page 1 of 4

BB571124E643FC5E7995A6295E12518C

3. Suraj And Mohan are two friends who died in a car accident. Suraj died intestate leaving behind his wife, son and old parents. Mohan also dies but leaving behind a will.
 - a. How will property devolve in case of Suraj?
 - b. What is the difference between Intestate and testamentary Succession?

4. Ana and Benjamin are married under the Christian marriage Act, 1872. They sought for divorce by mutual consent under the Special marriage Act, 1954.
 - a. Can they be granted divorce under the Special marriage Act, 1954?
 - b. What are the provisions given in Special marriage Act, 1954 regarding mutual consent?

IV. Answer the following (Any 3)

(39 Marks)

1. Need for Uniform Civil Code in India. Discuss its advantages and challenges to implement it.
2. Discuss the Ancient and Modern sources of Hindu Law.
3. Discuss the reliefs under the Domestic Violence Act, 2005.
4. Discuss the laws relating to the succession of Hindu Male dying Intestate under the Hindu Succession Act, 1956.
5. Discuss the types of guardians under the Hindu Minority and Guardianship Act, 1956 with relevant case laws.

कालावधी: २½ तास

एकूण गुण: ७५

I प्रत्येकी एक किंवा दोन वाक्यात उत्तर द्या. (कोणतेही ६)

(१२ गुण)

1. Escheat चा अर्थ काय आहे?
2. घरगुती संबंध परिभाषित करा.
3. अव्यवहारिक आणि पूर्ववर्ती ऋण म्हणजे काय?
4. कौटुंबिक हिंसाचार कायदा, 2005 पासून महिलांचे संरक्षण अंतर्गत आर्थिक संरक्षण परिभाषित करा.
5. विशेष विवाह कायदा, 1954 अंतर्गत विवाह अधिकाऱ्याचे कोणतेही तीन अधिकार लिहा.
6. बेनामी व्यवहार प्रतिबंध कायदा, 2016 अंतर्गत 'बेनामी व्यवहार' परिभाषित करा.
7. ज्येष्ठ नागरिकाची व्याख्या करा.
8. कौटुंबिक न्यायालयांची कर्तव्ये नमूद करा.

II. टीपा लिहा. (कोणतेही २)

(१२ गुण)

1. सर्पिंडा संबंध आणि प्रतिबंधित संबंध.
2. हिंदू उत्तराधिकार कायद्यांतर्गत उत्तराधिकारासाठी अपात्रता.
3. विशेष विवाह कायदा, 1954 अंतर्गत रद्द विवाह (Void Marriage)
4. बेनामी व्यवहारांवर बंदी.

III. खालील प्रश्न सोडवा. (कोणतेही २)

(१२ गुण)

1. श्रीमती. दिवंगत श्री गिरीराज कुमार यांची कन्या राजौरी देवी (वादी), हिने तिच्या भावांविरुद्ध (प्रतिवादी) विभाजनासाठी आणि खटल्याच्या मालमत्तेतील एक चतुर्थांश वाटा वसूल करण्यासाठी ट्रायल कोर्टात दिवाणी दावा दाखल केला होता. या मालमत्तांमध्ये स्थावर मालमत्ता आणि जंगम मालमत्ता जसे की बँकांमधील ठेवी आणि प्रतिवादीच्या नावे असलेल्या शेअर्समधील गुंतवणूक यांचा समावेश आहे. तिचा वाद असा होता की तिचे वडील सधन होते आणि त्यांनी या मालमत्ता त्यांच्या स्रोतातून विकत घेतल्या होत्या. ही मालमत्ता तिच्या भावांच्या नावे बेनामी होती. त्यामुळे तिला सर्व मालमत्तेत एक चतुर्थांश वाटा मिळावा.

- a. केवळ मालमत्ता घेण्यासाठी एखाद्याने दुसऱ्याला दिलेली आर्थिक मदत बेनामी व्यवहार म्हणून ठरवायची? कारण सांगा आणि वर नमूद केलेल्या तथ्यांमध्ये स्पष्ट करा.
- b. उघड खरेदीदार हा खरा मालक नाही या पुराव्याचा भार कोणावर आहे?

2. कलकीने 2013 मध्ये विश्वसोबत लग्न केले. ते 2020 पर्यंत एकत्र राहत होते. सततच्या भांडणामुळे कलकीने फॅमिली कोर्टात घटस्फोटाचा अर्ज दाखल केला.

- a. कौटुंबिक न्यायालयाचे उद्दिष्ट काय आहे? या प्रकरणात कौटुंबिक न्यायालयाने कोणती भूमिका घ्यावी.
- b. समाजकल्याण संस्था आणि समुपदेशक यांच्या संघटना सोबती साठी काय तरतुदी आहेत?

45250

Page 3 of 4

3. सूरज आणि मोहन हे दोन मित्र आहेत ज्यांचा कार अपघातात मृत्यू झाला. पत्नी, मुलगा आणि वृद्ध आई-वडील सोडून सूरजचा मृत्यू झाला. मोहन सुद्धा मरतो पण मृत्युपत्र मागे सोडून.
 - a. सूरजच्या बाबतीत मालमत्ता कशी विभाजीत होईल?
 - b. Intestate आणि testamentary succession मध्ये काय फरक आहे?
4. आना आणि बेंजामिन यांचा विवाह ख्रिश्चन विवाह कायदा, 1872 अंतर्गत झाला आहे. त्यांनी विशेष विवाह कायदा, 1954 अंतर्गत परस्पर संमतीने घटस्फोटाची मागणी केली.
 - a. त्यांना विशेष विवाह कायदा, 1954 अंतर्गत घटस्फोट दिला जाऊ शकतो का?
 - b. विशेष विवाह कायदा, 1954 मध्ये परस्पर संमतीबाबत कोणत्या तरतुदी आहेत?

IV. खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या (कोणतेही ३)

(३९ गुण)

1. भारतात समान नागरी संहितेची गरज, त्याची अंमलबजावणीचे फायदे आणि आन्धाने यावर चर्चा करा.
2. हिंदू कायद्याचे प्राचीन आणि आधुनिक स्रोत कोणते? स्पष्ट करा.
3. धरगुती हिंसाचार कायदा, 2005 अंतर्गत मिळणाऱ्या सवलतींची चर्चा करा.
4. हिंदू उत्तराधिकार कायदा, 1956 अंतर्गत मयत हिंदू पुरुषाच्या मालमतेच्या उत्तराधिकाराशी संबंधित कायद्यांची चर्चा करा.
5. हिंदू अज्ञान व पालकत्व कायदा १९५६ अंतर्गत पालकत्वाचे प्रकार संबंधित केसेस सक्त स्पष्ट करा.

13/12/2023

4200217-4th Year BLS/LLB (60:40)

Paper / Subject Code: 66912 / Family Law-II

Time- 2 hrs.

Marks-60

1. Attempt the following in two sentences each. (Any Six) (12)

- Explain adultery.
- Define stridhan.
- Define polyandry.
- State any two types of family.
- Explain what is reunion.
- Who can appoint a testamentary guardian.
- Name any two disqualifications for inheritance of property.
- Define escheat.
- What is urbanisation?
- Define 'Guardian' under Hindu Minority and Guardianship Act, 1956

2. Write short notes any two of the following: (12)

- Maintenance Pendent Lite under Hindu Marriage Act, 1955
- Kinds of Guardianship under Hindu Law.
- Judicial separation and decree of divorce.
- Partial partition.

3. Solve any two of the following problems with reasoned answers. (12)

- Anil a Hindu male aged 18 years married to Sony a Hindu female aged 16 years.
 - What is the status of their marriage?
 - If a child is born by this marriage what rights are available to the child.
- A and B both Hindus dies in an accident. A is survived by his wiodow, son and daughter . B is survived by his mother, father and brother.
 - How will A's property devolve?
 - How will B's property devolve?
- Rahul and Bina both Hindus are married to each other under the Hindu Marriage Act. Due to some fight Rahul leaves the matrimonial home. They have two children one son and one daughter, both minors.
 - Who can have guardianship of the children?
 - Can Bina claim maintenance for herself and her children?

38254

Page 1 of 4

696BD7FFAEACFB8579E69A46989099B1

- d. Ashok and Tina are married under the Hindu Marriage Act, 1955. Ashok has an adulterous relationship with Meena, his friend and a child is born out of such relationship.
- What action can Tina take against Ashok under the Hindu Marriage Act, 1955.
 - Is the child entitled to inherit Ashok's property ?

4. Attempt any two essay type question from the following :

(24)

- Explain joint family property and separate property in the two schools of Hindu Law.
- Discuss the requisites of a valid adoption under the Hindu Adoption and Maintenance Act..
- Discuss cruelty and desertion as grounds of divorce under the Hindu Marriage Act with relevant case laws.
- Discuss in detail the position, power and duties of a Karta under hindu joint family.

मराठी रुपांतर

वेळ - २ तास

एकूण गुण: ६०

1. प्रत्येकी दोन वाक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही सहा)

(१२)

- व्यभिचार म्हणजे काय?
- स्त्रीधनाची व्याख्या करा.
- बहुपत्नीत्वाची व्याख्या करा.
- कुटुंबाचे कोणतेही दोन प्रकार लिहा.
- पुनर्मिलन म्हणजे काय ते स्पष्ट करा.
- कोण मृत्युपत्र पालक नियुक्त करू शकतो?
- मालमत्तेच्या वारसासाठी कोणत्याही दोन अपात्रतेची नावे द्या.
- Escheat परिभाषित करा.
- शहरीकरण म्हणजे काय?
- हिंदू अज्ञान आणि पालकत्व कायदा, 1956 अंतर्गत 'पालक' ची व्याख्या करा

2. खालीलपैकी कोणतेही दोन टिपा लिहा:

(12)

- हिंदू विवाह कायदा, 1955 अंतर्गत मेटेनन्स पॅडेंट लॉइट
- हिंदू कायद्यांतर्गत पालकत्वाचे प्रकार.
- न्यायिक पृथक्करण आणि घटस्फोटाचा हुकूम.
- आंशिक विभाजन.

3. खालीलपैकी कोणत्याही दोन समस्या तर्कसंगत उत्तरांसह सोडवा.

(12)

- 18 वर्षे वयाच्या अनिल या हिंदू पुरुषाने सोनी या 16 वर्षांच्या हिंदू महिलेशी विवाह केला.
 - त्यांच्या लग्नाचे स्थान काय आहे?
 - या विवाहामुळे मूल जन्माला आले तर मुलाला कोणते अधिकार उपलब्ध आहेत.
- A आणि B दोन्ही हिंदूंचा अपघाती मृत्यू होतो. A च्या पश्चात पत्नी, मुलगा व मुलगी असा परिवार आहे. B च्या पश्चात आई, वडील आणि भाऊ असा परिवार आहे.
 - A ची मालमत्ता कशी विभाजित होईल?
 - B ची मालमत्ता कशी विभाजित होईल?

c राहुल आणि बिना या दोन्ही हिंदूंनी हिंदू विवाह कायदानुसार एकमेकांशी लग्न केले आहे. क्राही भांडणामुळे राहुल वैवाहिक घर सोडतो. त्यांना दोन मुले- एक मुलगा आणि एक मुलगी आहे. दोघेही अल्पवयीन आहेत.

i मुलांचे पालकत्व कोणाकडे असू शकते?

ii बीना स्वतःच्या आणि तिच्या मुलांसाठी देखभालीचा दावा करू शकते का?

d अशोक आणि टीना यांचा विवाह हिंदू विवाह कायदा, 1955 अंतर्गत झाला. अशोकचे मीना, या त्याच्या मैत्रीणी सोबत व्यभिचारी संबंध आहेत आणि या नात्यातून एक मूल जन्माला आले आहे.

i हिंदू विवाह कायदा, 1955 अंतर्गत टीना अशोकवर काय कारवाई करू शकते.

ii अशोकच्या मालमतेवर मुलाचा वारसा हक्क आहे का?

4. खालीलपैकी कोणतेही दोन निबंधात्मक स्वरूपाची उत्तरे लिहा :

(24)

a हिंदू कायद्याच्या दोन प्रणालीं अंतर्गत संयुक्त कुटुंब मालमत्ता आणि स्वतंत्र मालमत्ता स्पष्ट करा.

b हिंदू दत्तक व देखभाल कायदांतर्गत वैध दत्तक घेण्याच्या आवश्यक बाबींची चर्चा करा.

c हिंदू विवाह कायदांतर्गत घटस्फोटाचे कारण म्हणून क्रूरता आणि त्याग यावर संबंधित केस कायदांसह चर्चा करा.

d हिंदू संयुक्त कुटुंबांतर्गत कर्त्याचे स्थावक अधिकार आणि कर्तव्ये यांची तपशीलवार चर्चा करा.

[Time: 2 Hours]

[Marks: 60]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. All questions are compulsory.
 2. Total marks are indicated to the right

1. Answer any **SIX** of the following in not more than two sentences. 12

1. Mention any two acts amounting to Glorification of Sati under The Commission of Sati (Prevention) Act, 1987.
2. What do you mean by Westernisation?
3. What is the object of the Family Courts Act, 1984?
4. When does a person become disqualified to act as a Natural Guardian under Hindu Minority and Guardianship Act, 1956?
5. When a Hindu wife is disqualified to claim maintenance from her husband under Hindu Adoption and Maintenance Act, 1956?
6. What do you understand by Unobstructed Heritage?
7. What is the difference between Patriarchal and Matriarchal Family?
8. What is Escheat?
9. Mention any two rights of a coparcener.
10. State any two disqualifications to Succession of Property, under the Hindu Succession Act, 1956?

2. Write short notes on any **TWO** of the following : 12

1. Existing Legislative Provisions as to Settlement of Spousal Property
2. Need for Uniform Civil Code
3. Karta
4. Maintenance of a Widowed Daughter-in-Law

3. Answer any **TWO** of the following (Give reasons for your answer): 12

1. Mr. X, a Hindu male dies intestate leaving behind son, daughter, daughter of predeceased daughter of predeceased daughter and brother 'B'.
 - i. How X's Property will devolve after his death?
 - ii. If brother 'B' has committed murder of Mr. X, then how much share he is entitled to inherit from Mr. X?

2. Riya got married to Amit under the Hindu Marriage Act, 1955. Amit's mother started demanding a Diamond set and Rs. 5,00,000 /- in cash as Dowry. Riya's father had no option but to fulfil the demand and gave the same to Amit's mother.
 - i. What is the punishment to which Amit's mother can be made liable?
 - ii. What is the remedy available to Riya under the Hindu Marriage Act, 1955?
3. Ashok and Sarita are married under the Hindu Marriage Act, 1955. Ashok has an adulterous relationship with Freya, his friend and a child is born out of such relationship.
 - i. What action can Sarita take against Ashok under the Hindu Marriage Act, 1955?
 - ii. Is the child entitled to inherit Ashok's property? Explain.
4. Amar while a bachelor adopted a son 'S'. Asha, while unmarried, adopted a daughter 'D'. Amar and Asha then married each other.
 - i. After marriage can Amar adopt a daughter? Explain with reasons.
 - ii. What is the relationship between Amar and 'D' and between Asha and 'S'?

4. Answer any TWO of the following :

24

1. Discuss the provisions under Hindu Succession Act, 1956 governing intestate succession to the property of a Hindu female.
2. Who can appoint a Testamentary Guardian under Hindu Minority and Guardianship Act, 1956 and discuss in brief Powers of Testamentary Guardian.
3. Explain the grounds of divorce available to a wife under the Hindu Marriage Act, 1955.
4. What is partition under Mitakshara Law? Who are entitled to share on partition and what is the effect of partition?

[वेळ: २ तास]

[गुण: ६०]

Please check whether you have got the right question paper.

- सूचना: १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२. उजव्या हाताला लिहीलेले गुण एकूण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालीलपैकी कोणत्याही सहाची उत्तरे दोन वाक्यात द्या. १२

१. कमिशन ऑफ सती (प्रतिबंध) कायदा, १९८७ अंतर्गत सतीचा गौरव केल्याच्या कोणत्याही दोन कृत्यांचा उल्लेख करा.
२. पाश्चिमात्यिकरण म्हणजे काय?
३. कौटुंबिक न्यायालय कायद्याचा उद्देश काय?
४. हिंदू अल्पसंख्यांक आणि पालकत्व कायदा, १९५६ अंतर्गत एखादी व्यक्ती नैसर्गिक पालक म्हणून काम करण्यास कधी अपात्र ठरते?
५. हिंदू दत्तक व देखभाल कायदा, १९५६ अन्वये हिंदू पत्नीला तिच्या पतीकडून भरण पोषणासाठी केव्हा अपात्र ठरवले जाते?
६. अबाधित वारस द्वारे तुम्हाला काय समजते?
७. पितृसत्ताक आणि मातृसत्ताक कुटुंब मध्ये काय फरक आहे?
८. Escheat म्हणजे काय?
९. भागीदाराचे कोणतेही दोन अधिकार सांगा.
१०. हिंदू उत्तराधिकार अधिनियम, १९५६ अंतर्गत मालमत्तेच्या उत्तराधिकारासाठी दोन अपात्रता सांगा?

प्र.२ खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर टीपा लिहा. १२

१. पती-पत्नी मालमत्तेच्या सेटलमेंटसाठी विद्यमान वाधानिक तरतुदी
२. समान नागरी कायद्याची गरज
३. कर्ता
४. विधवा सुनेचा साभाळ

प्र.३ खालीलपैकी कोणत्याही दोनची उत्तरे द्या. (तुमच्या उत्तरांची कारणे सांगा) १२

१. श्री. X, एक हिंदू पुरुष मुलगा, पूर्व दिवंगत मुलीची मुलगी आणि भाऊ 'B' यांना मागे सोडून मृत्युमुखी पडतो.
 - i. त्याच्या मृत्युनंतर X ची मालमत्ता कशी विभागली जाईल?
 - ii. जर भाऊ 'बी' ने मिस्टर एक्सचा खून केला असेल, तर त्याला मिस्टर एक्सच्या संपत्तीचा किती वाटा मिळेल.

२. रियाचे लग्न अमित बरोबर हिंदू विवाह कायदा, १९५५ अंतर्गत झाले. अमितच्या आईने डायमंड सेट आणि रु. ५, ००,०००/- हुंडा म्हणून रोख मागितले. रियाच्या वडिलांकडे मागणी पूर्ण करण्याशिवाय पर्याय नव्हता आणि त्यांनी ती अमितच्या आईला दिली.
- अमितच्या आईला कोणती शिक्षा होऊ शकते?
 - हिंदू विवाह कायदा, १९५५ अंतर्गत रियाला कोणते पर्याय उपलब्ध आहेत?
३. अशोक आणि सरीता यांचा विवाह हिंदू विवाह कायदा, १९५५ अंतर्गत झाला आहे. अशोकचे प्रेयाशी, त्याचा मैत्रिणीशी व्याभिचारी संबंध आहेत आणि अशा संबंधातून एक मूल जन्माला आले आहे.
- हिंदू विवाह कायदा, १९५५ अंतर्गत सरीता अशोकवर काय कारवाई करू शकते?
 - अशोकच्या मालमत्तेवर मुलाचा वारसा हक्क आहे का? स्पष्ट करा.
४. अमरने बॅचलर असताना एक मुलगा 'S' दत्तक घेतला. आशा, अविवाहित असताना, 'D' मुलगी दत्तक घेतली. त्यानंतर अमर आणि आशाने एकमेकांशी लग्न केले?
- लग्नानंतर अमर मुलगी दत्तक घेऊ शकतो का? कारणांसह स्पष्ट करा.
 - अशोक व 'डी' आणि आशा व 'एस' यांच्यात संबंध काय आहे?

प्र.४ खालीलपैकी कोणत्याही दोनचे उत्तर द्या.

२४

- हिंदू वारसा कायदा १९५६ अंतर्गत महिलांचे संपत्तीचे मृत्युपत्राविना वाटप करण्याचे काय नियम आहेत.
- हिंदू मायनोरिटी आणि पालकत्व कायदा, १९५६ अंतर्गत टेस्टमेंटरी गार्डियन कोण नियुक्त करू शकतो आणि टेस्टमेंटरी गार्डियनच्या थोडक्यात अधिकारांवर चर्चा करा.
- हिंदू विवाह कायदा, १९५५ अंतर्गत पत्नीसाठी उपलब्ध घटस्फोटाचे कारणे स्पष्ट करा.
- मिताक्षरा कायदानुसार विभाजन म्हणजे काय? विभाजनानंतर मालमत्ता घ्यावयास कोण हक्कदार आहेत आणि विभाजनाचा परिणाम काय असतो.

6/5/22

FAMILY LAWS II – SET A

MULTIPLE CHOICE QUESTION TYPE

एकाधिक निवड प्रश्न प्रकार

1. The grounds of divorce are mentioned in which provision of the Hindu Laws? हिंदू कायद्यातील कोणत्या तरतुदीमध्ये घटस्फोटाचे कारण नमूद केले आहे?
 - a. Section 13 of the Hindu Marriage Act, 1955 हिंदू विवाह कायदा, 1955 चे कलम 13
 - b. Section 10 of the Hindu Marriage Act, 1955 हिंदू विवाह कायदा, 1955 चे कलम 10
 - c. Section 19 of the Hindu Marriage Act, 1955 हिंदू विवाह कायदा, 1955 चे कलम 19
 - d. Section 14 of the Hindu Marriage Act, 1955 हिंदू विवाह कायदा, 1955 चे कलम 14
2. Section 25 of the Hindu Marriage Act, 1955 talks about – हिंदू विवाह कायदा, 1955 चे कलम 25 याबद्दल बोलते -
 - a. Permanent Alimony & maintenance कायमस्वरूपी पोटगी आणि देखभाल
 - b. Relief for respondent in divorce and other proceedings घटस्फोट आणि इतर कार्यवाहीमध्ये प्रतिवादीसाठी दिलासा
 - c. Decree in Proceedings कार्यवाही मध्ये डिक्री
 - d. Documentary Evidence कागदोपत्री पुरावा
3. ‘Guardian not to be appointed for the Minor’s undivided interest in joint family property’ is mentioned in which section of the Hindu Minority & Guardianship Act, 1956 – ‘संयुक्त कौटुंबिक मालमत्तेतील अल्पवयीनांच्या अविभाजित हितासाठी पालकाची नियुक्ती केली जाऊ नये’ याचा उल्लेख हिंदू अल्पसंख्याक आणि पालकत्व कायदा, 1956 च्या कोणत्या कलमात आहे -
 - a. Section 11 कलम 11
 - b. Section 13 कलम 13
 - c. Section 12 कलम 12
 - d. Section 20 कलम 20
4. The Court dealt with the issue of sapinda relationship in - न्यायालयाने सपिंडा नातेसंबंधाचा मुद्दा हाताळला -
 - a. SarlaMudgal Case सरला मुद्गल प्रकरण
 - b. Sha bano Case शाह बानो प्रकरण
 - c. Arun Laxmanrao V Meena Arun अरुण लक्ष्मणराव विरुद्ध मीना अरुण
 - d. New Horizons vs Union of India न्यू होरायझन्स विरुद्ध युनियन ऑफ इंडिया
5. Aarti, a Hindu girl married Suhas, a bank official at Delhi. Aarti got selected as an executive in a firm at Bombay after one year of her marriage. She joined the job against the wishes of her husband. Suhas presented a petition for restitution of conjugal rights. Will Suhas succeeds? आरती या हिंदू मुलीने दिल्लीतील बँक अधिकारी सुहासशी लग्न केले. लग्नाच्या एक वर्षानंतर

आरतीची मुंबईतील एका फर्ममध्ये एक्झिक्युटिव्ह म्हणून निवड झाली. पतीच्या इच्छेविरुद्ध ती नोकरीत रुजू झाली. सुहासने वैवाहिक हक्क परत मिळण्यासाठी याचिका सादर केली. सुहास यशस्वी होईल का?

- Yes, a husband and wife are in a bond of marriage so they have to live together. होय, पती-पत्नी वैवाहिक बंधनात आहेत म्हणून त्यांना एकत्र राहावे लागेल.
- Yes, the husband is well-settled and so the wife need not go to another State to work. होय, पती व्यवस्थित आहे आणि त्यामुळे पत्नीला कामासाठी दुसऱ्या राज्यात जाण्याची गरज नाही.
- No, because the Constitution of India provides that no one can be discriminated on the ground of sex and equality of opportunity shall be available to all. नाही, कारण भारतीय राज्यघटनेत अशी तरतूद आहे की लिंगाच्या आधारावर कोणाचाही भेदभाव केला जाऊ शकत नाही आणि संधीची समानता सर्वांना उपलब्ध असेल.
- No, because the husband does not earn as much as the wife. नाही, कारण नवरा बायकोइतका कमावत नाही.

6. Hindu Disposition of Property Act came in which year – हिंदू डिस्पोजिशन ऑफ प्रॉपर्टी ऍक्ट कोणत्या वर्षी आला –

- 1956 १९५६मध्ये
- 1955 १९५५मध्ये
- 1916 १९१६मध्ये
- 1918 १९१८मध्ये

7. 'Guardianship in marriage' is mentioned in which section of the Hindu Marriage Act, 1955 – हिंदू विवाह कायदा, 1955 च्या कोणत्या कलमात 'लग्नात पालकत्व' नमूद आहे –

- Section 8 कलम ८
- Section 6 कलम ६
- Section 29 कलम २९
- Section 11 कलम ११

8. Smt. Seema vs Ashwani Kumar this case law is related with _____ श्रीमती. सीमाविरुद्ध अश्वनीकुमारयाप्रकरणाचाकलम _____ संबंधित आहे.

- Registration of Hindu marriages हिंदू विवाह नोंदणी
- Cruelty of Hindu marriages हिंदू विवाहाची क्रूरता
- Desertion of Hindu marriages हिंदू विवाहाचा त्याग
- Adultery of Hindu marriages हिंदू विवाहांचे व्यभिचार

9. Sachin marries with the wife of the pre-deceased brother, this marriage is – सचिनने पूर्व-मृत भावाच्या पत्नीशी लग्न केले, हे लग्न आहे –

- Valid वैध
- Voidable निरर्थक
- Invalid अवैध
- Avoidable टाळता येण्याजोगे

10. Which among the following are the modern sources of law? खालीलपैकी कोणते कायद्याचे आधुनिक स्रोत आहेत?
- Justice, Equity and good conscience न्याय, समता आणि सद्सद्विवेकबुद्धी
 - Dharmashastra and Manusmriti धर्मशास्त्र आणि मनुस्मृती
 - Commentaries and Digests भाष्य आणि डायजेस्ट
 - Shruti and Vedas श्रुती आणि वेद
11. For the ground of desertion to be ground of divorce under the Hindu Marriage laws, the accused should have deserted the petitioner for a continuous period of how many years? हिंदू विवाह कायद्यांतर्गत घटस्फोटाचे कारण होण्यासाठी आरोपीने याचिकाकर्त्याला किती वर्षे सतत सोडून दिले असावे?
- 1 Year 1 वर्ष
 - 2 years २ वर्षे
 - 3 Years ३ वर्षे
 - 4 years ४ वर्षे
12. _____ means the child who was in the womb at the time of death of intestate who is subsequently born alive shall have the same right to inherit to intestate as if he or she had been born before the death of intestate and the inheritance shall be deemed to vest in such a case from the date of death of the intestate. _____ म्हणजे जे अपत्य मृत्युपत्र न-करता मृत झालेल्या व्यक्तीच्या मृत्यूच्या वेळी गर्भात होते व त्याच्या मृत्यू-नंतर जन्मलेला असेल अश्या अपत्यास (पुत्र/कन्या) जणूकाही ते मृत्युपत्र न करणाऱ्या व्यक्तीच्या मृत्यूपूर्वी जन्मलेला होते अश्याप्रकारे मृत्युपत्र नकेलेल्या व्यक्तीच्या वारसदार होण्याचा हक्क असतो व हा हक्क मृत्युपत्र न केलेल्या व्यक्तीच्या मृत्यूच्या दिनांकापासून निहित होतो.
- Special child विशेष अर्भकाचे हक्क
 - Posthumous child गर्भस्थ अपत्याचे हक्क
 - Infant अर्भक
 - Handicapped child अपंग मूल
13. Which provision of the Hindu Succession Act, 1956, mentions 'disqualification of a person from inheriting the property of the person murdered, who has committed murder or abets the commission of murder – हिंदू उत्तराधिकार कायदा, 1956 मधील कोणत्या तरतुदीमध्ये खून झालेल्या व्यक्तीच्या मालमत्तेचा वारसा मिळण्यापासून एखाद्या व्यक्तीला अपात्र ठरवण्यात आले आहे, ज्याने खून केला आहे किंवा खून करण्यास प्रोत्साहन दिले आहे -
- Section 25 कलम 2५
 - Section 26 कलम २६
 - Section 27 कलम २७
 - Section 29 कलम 2९
14. In Baburi Panmota Kuer Vs Ram Agya Singh was about – बाबुरी पानमोटा कुएर विरुद्ध राम आग्या सिंह बदल होते -
- Saptapadi सप्तपदी
 - Prohibited Relationships निषिद्ध संबंध

- c. Duty to make true disclosures of facts in marriage वैवाहिक जीवनातील वस्तुस्थिती सत्य प्रकट करणे कर्तव्य
- d. Legitimacy of child born out of void marriages निरर्थक विवाहातून जन्माला आलेल्या मुलाची वैधता.
15. Which among the following will not amount to fraud in marriage – खालीलपैकी कोणते लग्नात फसवणूक होणार नाही -
- a. Concealment of a serious disease गंभीर रोग लपवणे
- b. Concealment of a previous marriage मागील लग्न लपवणे
- c. Concealment of Unchastity अशुद्धता लपवणे
- d. Concealment of Age वय लपवणे
16. The word Benami is origin. बेनामी हा शब्द _____ मूळ आहे
- a. French फ्रेंच
- b. Germany जर्मनी
- c. Australia ऑस्ट्रेलिया
- d. Persian पर्शियन
17. Which of the following is an additional ground available to a wife to claim a decree of judicial separation under the Hindu Marriage Act – हिंदू विवाह कायद्यांतर्गत न्यायिक विभक्त होण्याच्या आदेशावर दावा करण्यासाठी पत्नीला खालीलपैकी कोणते अतिरिक्त कारण उपलब्ध आहे –
- a. Renunciation of the world संसाराचा त्याग
- b. Presumed death मृत्यू गृहीत धरला
- c. Rape, Sodomy or Bestiality बलात्कार, लैंगिक अत्याचार किंवा पाशवीपणा
- d. Cruelty क्रूरता
18. In which case was it held that, “Proper solemnization of the second marriage is an essential ingredient to constitute the offence of bigamy under Section 494 of the Indian Penal Code” – ज्या प्रकरणात असे मानले गेले होते की, "भारतीय दंड संहितेच्या कलम 494 नुसार दुस-या विवाहाचा योग्य सोहळा हा एक अत्यावश्यक घटक आहे" -
- a. Chand Patel Vs Bismillah Begum चांद पटेल विरुद्ध बिस्मिल्ला बेगम
- b. Githa Hariharan Vs RBI गीता हरिहरन विरुद्ध आरबीआय
- c. Ratan Vs Bisan रतन वि बिसन
- d. Bhaurao Lokhande Vs State of Maharashtra भाऊराव लोखंडे विरुद्ध महाराष्ट्र राज्य
19. In which case was it held that “there will be no desertion without Animus Deserendi” – ज्या प्रकरणात असे मानले गेले होते की "अनिमस डिसेरेन्डीशिवाय त्याग होणार नाही" -
- a. Jayachandra Vs Aneelkaur जयचंद्र वि अनिलकौर
- b. Williams Vs Williams विल्यम्स वि विल्यम्स
- c. Bipinchandra Vs Prabhavati बिपिनचंद्र वि प्रभावती
- d. Durga Tripathy Vs Arundhati Tripathy दुर्गा त्रिपाठी वि. अरुण्डती त्रिपाठी

20. Hindu Minor's Marriage is – हिंदू अल्पवयीन विवाह आहे -

- Valid वैध
- Void शून्य
- Voidable निरर्थक
- Factum – Valid तथ्य - वैध

DESCRIPTIVE TYPE वर्णनात्मक प्रकार

1. Explain the term urbanisation. शहरीकरण या शब्दाचे स्पष्टीकरण करा.
2. State the difference between polyandry and polygamy. बहुपत्नीत्व आणि बहुपतित्व यातील फरक सांगा.
3. State the reasons for having a uniform civil code. समान नागरी संहिता असण्याची कारणे सांगा.
4. Who is a 'Karta' and explain his power of alienation of coparcenary property. 'कर्ता' कोण असतो आणि त्याच्या सह संपत्तीपासून-वेगळे करण्याचे अधिकार स्पष्ट करा.
5. Meena, a Hindu woman is married to Rajiv, who often ill-treats her, alleging that she did not bring along any dowry. Meena's parents had in fact given Rs. 2 Lakhs to her mother-in-law at the time of the marriage. मीना या हिंदू महिलेचे राजीवशी लग्न झाले आहे, जो तिच्यावर हुंडा आणला नसल्याचा आरोप करून तिच्याशी अनेकदा गैरवर्तन करतो. मीनाच्या पालकांनी खरे तर 2 लाख रु. लग्नाच्या वेळी सासूला दिले होते.
 - (a) What legal action can be taken against Rajiv? राजीववर कोणती कायदेशीर कारवाई केली जाऊ शकते?
 - (b) Can Meena get the Rs. 2 Lakhs back? मीनाला रु. 2 लाख परत मिळतील का?
6. Explain the concept of separate property. स्वतंत्र मालमत्तेची संकल्पना स्पष्ट करा.
7. Define guardian. What are the powers of a guardian? पालक परिभाषित करपालका .चे अधिकार काय आहेत?
8. What is sati? State the punishment for abatement of Sati. सती म्हणजे काय? सती जाण्यास पौरुत्त करण्याचीण्याची शिक्षा सांगा.
9. Explain Sapinda Relationship. सपिंडा संबंध स्पष्ट करा.
10. Write 5-10 lines on desertion as a valid ground for divorce. घटस्फोटासाठी 'त्याग' वैध कारण म्हणून ५-१० ओळी लिहा.

QP: 10011099

LLB-III

(Time : 2 hours)

(Total marks - 60)

- N.B : 1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks

Q 1. Answer any SIX of the following in not more than two sentences :

(12)

- 1) When can a Hindu spouse get a Decree for Restitution of Conjugal Rights ?
- 2) What is meant by 'Sanskritisation'?
- 3) What is meant by Constructive Desertion ?
- 4) What are the rights of a Child in the Womb ?
- 5) What is Obstructed heritage ?
- 6) State difference between Aganate and Cognate.
- 7) Who is eligible for Adoption under Hindu Adoption & Maintenance Act, 1-956?
- 8) What is the difference between Patrilineal and Matrilineal Family?
- 9) Explain Impartible Estate. Give two examples of Impartible Estate.
- 10) What is the doctrine of factum valet ?

2, Write short notes on any TWO of the following :

(12)

- 1) Divorce by mutual consent under Hindu Marriage Act, 1955
- 2) Welfare of Minor to be paramount consideration.
- 3) Need for implementing a Uniform Civil Code
- 4) Jurisdiction of Family Court.

3. Answer any TWO of the following (Give reasons for your answers) :

(12)

- 1) Mohan dies intestate, leaving a son, his widow, mother, and brother -
 - i. How will Mohan's property devolve on these relatives?
 - ii. If Mohan had only father, mother, brother, and sister, then how would his property devolve upon them?

2) Aman, a Hindu male, married Vidya as per Hindu Rites. A son, Vihar is born to them.

Later Aman abandons Vidya and marries sarita.

- i. What is the status of second marriage of Aman?
- ii. What are the rights available to Vidya and her son, Vihar under Hindu Marriage Act, 1955?

21/11/22

3) Ashok, a Hindu male, married to Asha, a Hindu female under the Hindu Marriage Act, 1955. Thereafter a son 'S' is born to them. After 2 years of marriage, Ashok changes his religion.

- i. Who is entitled to Divorce on the ground of such conversion?
- ii. In this case who will be natural guardian of 'S'?

4) Amar, a common ancestor constitutes a Mitakshar Coparcenary with his two sons Ameet and Sumit. Ameet has one daughter and Sumit has two sons.

- i. What are the rights of the children of Ameet and Sumit in the coparcenary?
- ii. If Ameet was an Advocate, will his earnings as an Advocate be part of the coparcenary property? Explain.

Q 4. Answer any TWO of the following :

(24)

- 1) Write a note on position and powers of a karta in Hindu Joint Family.
- 2) Explain in brief the capacity of a Hindu female to take a child in adoption under Hindu Adoption and Maintenance Act, 1956.
- 3) Explain in brief the changes brought about by Hindu Succession (Amendment) Act, 2005.
- 4) Briefly explain the evolutions of the institution of marriage and discuss the conditions of a valid Hindu Marriage under the Hindu Marriage Act, 1955.

21/11/22

QP: 10011099

(वेळ : २ तास)

(गुण : ६०)

- सूचना: (१) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य असून सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
(२) उजवी कडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

- प्र १. खालीलपैकी कोणत्याही सहा ची उत्तरे दोन वाक्यात द्या १२
१. हिंदू पती/पत्नीला वैवाहिक हक्कांच्या पुनर्स्थापनेसाठी डिक्ली कधी मिळू शकते?
 २. संस्कृतिकरण म्हणजे काय?
 ३. रचनात्मक त्याग म्हणजे काय?
 ४. गर्भातील बालकाचे हक्क काय आहेत?
 ५. अबाधित वारसा म्हणजे काय?
 ६. ऑगनेट आणि कॉग्नेमधील फरक सांगा
 ७. हिंदू दत्तक आणि देखभाल कायदा, १९५६ अंतर्गत दत्तक घेण्यासाठी कोण पात्र आहे?
 ८. पितृवंशीय आणि मातृवंशीय कुटुंबात काय फरक आहे?
 ९. अभेद्य इस्टेट समजावून सांगा. इंपार्टिबल इस्टेटची दोन उदाहरणे द्या
 १०. फॅक्टम व्हॅलेटची शिकवण काय आहे?

- प्र २. खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर टीपा लिहा. १२
१. हिंदू विवाह कायद्यांतर्गत सहसंमतीने घटस्फोट.
 २. अल्पवयोनांचे कल्याण सर्वपरी महत्वाचे.
 ३. समान नागरी संहिता लागू करण्याची गरज
 ४. कौटुंबिक न्यायालयाचे अधिकार क्षेत्र.

- प्र ३. खालीलपैकी कोणत्याही दोनची उत्तरे द्या (तुमच्या उत्तरांची कारणे सांगा) १२

१. मोहन मृत्यूपत्र न करता मरण पावला. त्याच्या पच्यात एक मुलगा, त्याची विधवा, आई आणि भाऊ आहे.
अ) मोहनची मालमत्ता या नातेवाईकांना कशी विभागली जाणार?
ब) मोहनचे फक्त वडील, आई, भाऊ आणि बहीण असते तर त्याची मालमत्ता त्यांच्यावर कशी विभागली जाणार?

२. अमन या हिंदू पुरुषाचा हिंदू रूढीप्रमाणे विद्याशी विवाह झाला. त्यांना विहार नावाच्या मुलास जन्म दिला. त्यानंतर अमन विद्याला सोडून देतो आणि सरीताशी दुसरे लग्न करतो.
अ) अमनच्या दुस-या लग्नाची स्थिती काय?

QP : 10011099

ब) हिंदू विवाह कायदा, १९५५ अंतर्गत विद्या आणि तिचा मुलगा विहारला कोणते अधिकार आहेत?

३. अशोक या हिंदू पुरुषाचे अशा या हिंदू स्त्रीशी विवाह हिंदू विवाह कायदा १९५५, नुसार पार पडला. त्यानंतर त्यांना एक "स" नावाचा मुलगा झाला. लग्नाच्या २ वर्षांनंतर अशोक त्याचा धर्म बदलतो.

अ) अशा धर्मांतराच्या आधारावर घटस्फोट घेण्यास कोण पात्र आहे?

ब) या परिस्थिती मध्ये 'स' चा नैसर्गिक पालक कोण असेल?

४. अमर, जो मिताक्षरा भागीदारी मध्ये भागीदार आहे, त्याची दोन मुले अमित आणि सुमित आहेत.

अ) अमित आणि सुमित यांच्या मुलांचे भागीदारमध्ये काय हक्क आहेत?

ब) जर अमित हा वकिल होता, तर त्याची वकिलाची कमाई भागीदारी मालमत्तेचा भाग असेल का?

प्र ४. खालीलपैकी कोणत्याही दोनचे उत्तर द्या.

२४

१. हिंदू संयुक्त कुटुंब पद्धतीतील कर्त्याचे स्थान व अधिकारवर टीप लिहा.

२. हिंदू दत्तक आणि देखभाल कायदा, १९५६ अंतर्गत दत्तक घेण्यासाठी हिंदू स्त्रीची क्षमता थोडक्यात स्पष्ट करा.

३. हिंदू वारस कायदा, २००५ मध्ये करण्यात आलेले बदल थोडक्यात स्पष्ट करा.

४. विवाहसंस्थेची उत्क्रांती थोडक्यात स्पष्टीकरण करा आणि हिंदू विवाह कायदा १९५५ अंतर्गत वैद्य विवाहासाठी आवश्यक अटी लिहा.

16/12/2019

LLB Sem - III
BLS sem - VII

[Time: 3 Hrs]

[Marks: 100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. All questions are compulsory.
 2. Write suitable case law wherever needed.

Q. 1 Answer the following (Not more than two sentence) (20)

- 1) State the difference between agnate and cognate
- 2) What is the doctrine of factum valet? Give one e.g.
- 3) What is Sapratibandha daya?
- 4) Explain the term ancestral property.
- 5) What is escheat?
- 6) What is the punishment for abetment of sati?
- 7) Explain the term polygamy and polyandry
- 8) Explain the terms modernization and sanskritization.
- 9) Explain the terms patriarchal and matriarchal family.
- 10) What is interim maintenance?

Q. 2 Short Note on Any four (20)

- 1) Maintenance
- 2) Natural Guardian
- 3) Jurisdiction of Family court
- 4) Essentials of a valid Hindu marriage
- 5) Schools of Hindu Law
- 6) Sapinda Relationships

Q. 3 Solve (any two) of the following: (12)

- 1) 'A' and 'B' are married under the Hindu Marriage Act. After having a son, the wife converts to Christianity.
 - i) Can the wife obtain a divorce on the grounds of her conversion under Hindu Marriage Act? Explain
 - ii) Can the couple seek on divorce by Mutual Consent? Explain.
- 2) "A" and "B" who were friends die in an accident 'A' is survived by his wife, father, son and daughter. 'B' is survived by his father and mother.
 - i) How will 'A's' property devolve?
 - ii) How will 'B's' property devolve?
- 3) 'A' and 'B' both Hindu girls are friends. 'A' a 25-year old unmarried girl wants to adopt a five-year old boy. 'B' who is 27 years of age wants to adopt a girl of 3 years.

15/11/21

LIB 26M - III
BIZ 26M - VII

- i) Can 'A' adopt the boy? Why?
- ii) Can 'B' adopt the girl? Why?

Q. 4 Answer any four:

(48)

- 1) What are the rights and duties of coparceners? Explain can a daughter be coparcener under Hindu Succession Act 1956?
- 2) Discuss Cruelty as a ground for divorce under the Hindu Marriage Act.
- 3) Elucidate the object of Adoption and capacity male Hindu to take in adoption under Hindu Law.
- 4) Discuss in detail "Guardianship" under Hindu Minority and Guardianship Act.
- 5) Define the term Partition. Explain in detail the modes affecting partition
- 6) Explain Void and Voidable Marriages and distinguish between them.

मराठी रुपांतर

[वेळ: ३ तास]

[गुण: १००]

Please check whether you have got the right question paper.

- सूचना: १. सर्वप्रश्न अनिवार्य आहेत.
२. Write suitable case law & wherever needed.

प्र. १ एक किंवा दोन वाक्यात उत्तरे लिहा.

(२०)

- १) "पितृकुलीन" व "नातलग"मधील फरक लिहा.
- २) "डॉकट्रिन फॅकटम वॅलेट" म्हणजे काय? एक उदाहरण द्या.
- ३) "संप्रतिबंधदया" म्हणजे काय?
- ४) "वडिलोपार्जीत मालमत्ता" ही संकल्पना स्पष्ट करा.
- ५) "इस्चेट" म्हणजे काय?
- ६) सती जाण्यास प्रोत्साहन करणाऱ्यास काय शिक्षा आहे?
- ७) "बहुपत्नीत्व" व "बहुपतित्व" संकल्पना स्पष्ट करा.
- ८) "आधुनिकीकरण" व "सांस्कृतीकरण" ही संकल्पना स्पष्ट करा.
- ९) 'पितृसत्ताक' व 'मातृसत्ताक' कुटुंब म्हणजे काय?
- १०) अंतरिम देखभाल म्हणजे काय?

प्र. २ थोडक्यात टीपा लिहा (कोणतेही चार)

(२०)

- १) निर्वाह (देखभाल)
- २) नैसर्गिक पालकत्व
- ३) कौटुंबिक कोर्टाचे अधिकारक्षेत्र
- ४) वैध विवाहाचे कारणे द्या
- ५) हिंदू कायद्याचे शाळा
- ६) सपिंड नाते

प्र. ३ खालील उदाहरणाची कारणासह उत्तरे द्या (कोणतेही चार)

(१२)

- १) "अ" व "ब" हिंदू विवाह कायद्यांतर्गत विवाहबद्ध होते. मूल झाल्यानंतर बायकोने ख्रिश्चन धर्म स्विकारला.
 - i) धर्मांतराच्या कारणाने बायको नवऱ्याकडून घटस्फोट मिळू शकतो का?
 - ii) 'अ' व 'ब' परस्परसमंतीने घटस्फोट मिळवू शकतात का? स्पष्ट करा.

- २) 'अ' व 'ब' दोन्ही मित्र एका अपघातात मयत झाले. 'अ' च्या पश्चात त्याची विधवा, वडील, मुलगा व मुलगी आहे. 'ब' च्या पश्चात त्याचे आई व वडील आहे.
- i) 'अ' च्या मालमत्तेची विभागणी कशी होईल?
- ii) 'ब' च्या मालमत्तेची विभागणी कशी होईल?
- ३) 'अ' व 'ब' दोघीही हिंदू मैत्रिणी आहेत. 'अ' ही २५ वर्षीय अविवाहित स्त्री असून तीला एक ५ वर्षीय मुलगा दत्तक घ्यावयाचा आहे. 'ब' ही २७ वर्षीय स्त्री असून तीला तीन वर्षीय मुलगी दत्तक घ्यावयाची आहे.
- i) 'अ' ही मुलाला दत्तक घेऊ शकते काय? का?
- ii) 'ब' ही मुलीला दत्तक घेऊ शकते काय? का?

प्र. ४ कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

(४८)

- १) सहहिस्सेदारांचे जबाबदाऱ्या व अधिकारं चर्चा करा. हिंदू वारसा कायद्या अंतर्गत मुलगी ही सहहिस्सेदार होऊ शकते का स्पष्ट करा.
- २) कुरता ही घटस्फोटा संदर्भातील कारणे स्पष्ट करा.
- ३) दत्तक या संकल्पनेची हिंदू कायद्यांतर्गत हेतू सांगा. हिंदू पुरुषाची दत्तक घेण्यासाठीची क्षमता स्पष्ट करा.
- ४) हिंदू अज्ञानत्व व पालकत्व अधिनियम, १९५६ अंतर्गत "पालकत्व" ह्यावर चर्चा करा.
- ५) विभागणी व्याख्या स्पष्ट करा. विभागणीमुळे होणाऱ्या वेगवेगळ्या परिणामांची चर्चा करा.
- ६) "निरर्थक (शून्य) विवाह" आणि "दृढबदल करण्याजोग विवाह" स्पष्ट करा आणि दोघानमधील फरक लिहा.

5/11/19

- ब) मृत्युपत्र न करता, हिंदु जर मृत्यू पावला तर त्याची मालमत्ता कशा प्रकारे वारसा मिळेल ?
१. 'अ' च्या मृत्यूवेळी त्याचा मुलगा 'स', पूर्वमृत मुलगा 'सअ' ची विधवा आणि पूर्वमृत मुलीची मुल 'डिस' आणि 'डिडी' हे वारस होते.
 २. जर 'अ' च्या मृत्यूवेळी त्याचे वडील 'फ', आई 'म', मुलगा 'स' पूर्वमृत मुलगा 'सड' ची विधवा आणि पूर्वमृत मुलीची मुल 'डिस' आणि 'डिडी' जिवंत होते.

- क) 'अ' ह्या, हिंदु विधवेला, 'ब' मुलगा होता. 'ब' हा धर्मांतर केल्यामुळे हिंदु राहिला नाही, तदनंतर 'अ' ने 'क' हा मुलगा दत्तक घेतला. 'क' ला दत्तक घेतल्यानंतर, 'अ' ने 'ड' शी पुनर्विवाह केला.
१. 'अ' ने 'क' ला दत्तक घेतले हे वैध आहे का?
 २. 'क' आणि 'ड' मधील नाते संबंध काय?

४. खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा.

- अ) हिंदु विवाह कायदा, १९५५ अंतर्गत विवाह हा कुटुंबाच्या कारणास्तव रद्दबदल विवाह करण्याजोगा ठरू शकतो? निरर्थक (शून्य) विवाह आणि रद्दबदल करण्याजोगा विवाह यातील फरक सांगा.
- ब) हिंदु अज्ञान आणि पालक कायदा, १९५६ अंतर्गत नैसर्गिक पालक कोण आणि त्यांचे अधिकार काय?
- क) हिंदु दत्तक आणि निर्वोह कायदा, १९५६ अंतर्गत ग्राह्य दत्तकाच्या अटीची चर्चा करा.
- ड) 'हिंदु अविभक्त कुटुंबाचे विभाजन' ही संकल्पना स्पष्ट करा. विभाजनाच्या विविध पद्धती कोणत्या?
- इ) अविभक्त हिंदु कुटुंब कसे तयार होते आणि त्याचे महत्त्व स्पष्ट करा. अविभक्त हिंदु कुटुंबातील वारस (कोपार्सनरसेचे) विविध अधिकार सांगा.
- फ) एक समान नागरी संहिता याची संदर्भित न्याय निर्णयांच्या आधारावर चर्चा करा.

[वेळ: ३ तास]

[एकूण गुण: १००]

- पूर्व सूचना: १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२. उजव्या बाजूस लिहलेली संख्या पूर्ण गुण दर्शविताना.
३. शक्य तिथे संबंधित न्यायनिर्णय लिहा.

१ एक किंवा दोन वाक्यात उत्तरे लिहा.

- (अ) दोन व्यक्ती एकमेकांशी सापत्न नात्याने संबंधित आहे असे कधी म्हणू शकतो?
(ब) हिंदू विवाह कायदा अंतर्गत निरर्थक विवाहाचे दोन आधार कारणे सांगा
(क) 'सरकारजमा' म्हणजे काय?
(ड) हिंदू दत्तक आणि निर्वाह कायदा अंतर्गत कोण मुलगा किंवा मुलगी दत्तक देऊ शकते?
(इ) हिंदू दत्तक आणि निर्वाह कायदा अंतर्गत हिंदू पत्नी केव्हा निर्वाह निधी मागण्यास अपात्र ठरू शकते?
(फ) हिंदू विवाह कायदा अंतर्गत विवाहविषयक सत्रलतीस बाधा ठरणाऱ्या गोष्टी सांगा
(ग) विभाजन झालेनंतर कोण परत एकत्र येऊ शकतात?
(ह) हुंडा मागणी केल्यास होणारी शिक्षा कोणती?
(स) सती जाण्याचा प्रयत्न केल्यास होणारी शिक्षा कोणती?
(द) मातृसत्ताक कुटुंब म्हणजे काय?

२ थोडक्यात टीप्रा लिहा (कोणतेही चार)

- (अ) दांपत्य अधिकाराचे प्रत्यास्थापन
(ब) एकाचवेळी मृत्यु पावल्यास त्या विषयीचे गृहितक
(क) हिंदू दत्तक आणि निर्वाह कायदा अंतर्गत अपत्य आणि बयोवृध्द पालक यांची देखभाल
(ड) मृत्युपीत्रत पालक आणि त्याचे अधिकार
(इ) वडीलोपार्जीत मालमत्ता
(फ) कक्षांतर्गत कार्यवाही

३ खालील उदाहरणांची कारणांसह उत्तरे द्या (कोणतेही चार)

- (अ) 'अ' आणि 'ब' दोन्ही हिंदू. हिंदू विवाह कायदा अंतर्गत विवाहित आहे. काही काळानंतर 'अ' ला कळले की विवाहाच्या वेळी 'ब' इतर व्यक्तीपासून गरोदर होती.

१ 'अ' आणि 'ब' मधिल विवाहाची वैधता काय?

२ 'ब' बिरुद कारवाई जर 'अ' ला करायची असेल तर ती किती दिवसात करावी लागेल?

- c. A, a Hindu widow, had a son B. B ceases to be Hindu by converting to some other religion, thereafter A takes another son C in adoption. After adopting C, A remarried D.
- Whether C's adoption by A is valid?
 - What will be the relation between C and D?

Q.4 Answer the following (any four)

- What are the grounds of voidable marriage under Hindu Marriage Act, 1955? Distinguish between void and voidable marriages.
- Who is the natural guardian and what are his rights under Hindu Minority and Guardianship Act, 1956?
- Discuss conditions of a valid adoption under Hindu Adoption and Maintenance Act, 1956?
- Explain the term partition and the various mode of effecting partition.
- Discuss concept and formation of joint Hindu family. What are the rights of coparceners?
- Discuss Uniform Civil Code with relevant case laws.

LLB sem - III
BLS sem - VII

04/11/19

[Time: 3 Hours]

[Marks:100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N:B:
1. All question are compulsory.
 2. Figure to the right indicates full marks.

- Q.1 Answer the following (not more than two sentences) 20
- a. When two persons are said to be related to each other by half-blood?
 - b. State two grounds of void marriage under Hindu Marriage Act.
 - c. What is escheat?
 - d. Who can give a son or daughter in adoption under Hindu adoption and Maintenance Act?
 - e. When a Hindu wife is disqualified to claim maintenance from her husband under Hindu Adoption and Maintenance Act. ?
 - f. State two bars to matrimonial reliefs under Hindu Marriage Act.
 - g. Who can reunite after partition?
 - h. What is the punishment for demanding dowry?
 - i. What is punishment for attempt to commit sati?
 - j. What is matriarchal family?
- Q.2 Write short notes on (any four) 20
- a. Restitution of Conjugal Rights
 - b. Presumption in case of simultaneous death
 - c. Maintenance of children and aged parents under Hindu Adoption and Maintenance Act
 - d. Testamentary guardian and his powers
 - e. Ancestral Property
 - f. Camera proceedings
- Q.3 Answer the following giving reasons (any two) 12
- a. A and B both Hindus married under the Hindu Marriage Act. However, subsequently A discovered that at the time of marriage B was pregnant by some other person.
 - i) What is the status of above marriage between A and B?
 - ii) What is the limitation period to bring any action by A against B?
 - b. How will property of A, a Hindu male devolve in case he died intestate?
 - i) If A is survived by his son S, widow of a predeceased son SW, children of predeceased daughter DS and DD.
 - ii) If A is survived by his father F, mother M, son S, widow of a predeceased son SW, children of predeceased daughter DS and DD.

LLB sem- III / BLS sem- VII

06/05/2019

[Time: Three Hours]

[Total 100 Marks]

Please check you have got the right question paper.

N. B. (1) All questions are compulsory.

(2) Figure to the right indicates full marks.

1. Answer the following (not more than two sentences) (20)

- a. When two persons are said to be related to each other by full blood?
- b. State two grounds of void marriage under Hindu marriage Act, 1955.
- c. Define 'Guardian' under Hindu Minority and Guardianship Act.
- d. What is the effect of reunion?
- e. Define 'intestate' under Hindu Succession Act.
- f. Who is the natural guardian of an adopted son under Hindu Minority Guardianship Act?
- g. What is obstructed heritage?
- h. What is the punishment for male adult marrying a child under Prohibition of Child Marriage Act?
- i. What is the punishment for glorification of Sati?
- j. What is the presumption in case of simultaneous death under Hindu Succession Act?

2. Write short notes on (any four) (20)

- a. Children of void and voidable marriages
- b. Disqualifications of an heir under Hindu Succession Act
- c. Maintenance of widowed daughter-in-law under Hindu Adoption and Maintenance Act
- d. Judicial Separation
- e. Persons capable of giving a son or daughter in adoption
- f. Uniform Civil Code

3. Answer the following giving reasons (any two) (12)

- a. A, a Hindu female married to B and they have a daughter C. A wants to take a son in adoption.
 - i. Who is capable of being taken in adoption under Hindu Adoption and maintenance Act?
 - ii. Can A adopt a son?

- b. How will property of P, a Hindu male devolve in case he died intestate?
- i. If P died leaving behind three sons A, B, and C. C had converted to Islam during life time of his father P.
 - ii. If P died leaving behind two sons A, B and three grandsons CS, CS¹ CS² of a predeceased son C. C had converted to Islam during life time of his father P. All the three sons were born to C after his conversion.
- c. A, a Hindu male, who was already married to his maternal uncle's daughter B, married to another female C during lifetime of B.
- i. What is the status of marriage between A and B?
 - ii. Whether marriage of A with C is valid?

4. Answer the following (any four)

(48)

- a. Discuss various grounds of divorce under Hindu Marriage Act.
- b. Discuss the law relating to maintenance of a wife under Hindu Adoption and Maintenance Act.
- c. Define guardian and discuss different types of guardians under Hindu Minority and Guardianship Act?
- d. What is the concept of Family Court? Discuss the jurisdiction of family court.
- e. Explain the position of Karta of a Hindu joint family and his powers.
- f. Discuss the bars to matrimonial relief under Hindu Marriage Act.

३. खालील उदाहरणांची कारणांसह उत्तरे द्या (कोणतेही दोन)

(१२)

(अ) 'अ' हा हिंदु स्त्रीने 'ब' शी विवाह केला आणि त्यांना 'क' या नावाची मुलगी आहे. 'अ' ला एक मुलगा दत्तक घ्यायचा आहे.

(१) हिंदु अज्ञान आणि पालकत्व कायदा अंतर्गत दत्तक म्हणून जाण्यास कोण पात्र आहे?

(२) 'अ' मुलगा दत्तक घेऊ शकते का?

(ब) 'प' या हिंदु पुरुषाची जो इच्छापत्र न करता मृत पावल्यास त्याच्या मालमत्तेचे त्याच्या वारसाना कशाप्रकारे सुपुढीकरण होईल ?

(१) 'प' निधन पावला व त्याच्या पश्चात त्याची 'अ', 'ब' आणि 'क' ही तीन मुले आहेत. 'क' ने त्याच्या वडिलांच्या हयातीत म्हणजेच 'प' च्या जीवनकालावधीत इस्लाम धर्मात धर्मांतरण केले.

(२) 'प' निधन पावला व त्याच्या पश्चात 'अ', 'ब' ही दोन मुले आणि तीन नातवंडे सीएस-१ व सीएस-२ म्हणजेच पुर्वमृत मुलगा 'क' ची मुले. 'क' ने त्याच्या वडिलांच्या हयातीत म्हणजेच 'प' च्या जीवनकालावधीत इस्लाम धर्मात धर्मांतरण केले होते व त्याची तीन्ही अपत्ये त्याला धर्मांतरणानंतर झाली होती.

(क) 'अ' या हिंदु पुरुषाने आधीच 'मामाच्या मुलीशी' 'ब' शी लग्न केले होते तरी त्याने 'ब' च्या हयातीत 'क' या दुसऱ्या स्त्री शी लग्न केले.

(१) 'अ' आणि 'ब' च्या विवाहाची स्थिती काय ?

(२) 'अ' चा 'क' बरोबर झालेला विवाह वैध आहे का ?

४. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही चार)

(४८)

(अ) हिंदु विवाह कायदा १९५५ च्या अंतर्गत घटस्फाटाच्या विविध आधार कारणांवर चर्चा करा.

(ब) हिंदु पालकत्व आणि निवाह कायद्यातील पत्नीच्या उदरनिर्वाहाशी संबंधित तरतूदीची चर्चा करा.

(क) हिंदु अज्ञान आणि पालकत्व कायद्याच्या अंतर्गत 'पालकत्व'ची संज्ञा काय आणि विविध प्रकारच्या पालकत्वांवर चर्चा करा.

(ड) कोर्टाबिक न्यायालय'ची संकल्पना काय आहे ? कोर्टाबिक न्यायालयाचे क्षेत्राधिकार यांवर चर्चा करा.

(इ) हिंदु अविभक्त कुटुंबाचा कर्ता चे स्थान आणि त्याचे अधिकार स्पष्ट करा.

(फ) हिंदु विवाह कायदा अंतर्गत विवाहविषयक सवलतीस बाधा ठरणाऱ्या गोष्टींवर चर्चा करा.

(मराठी रूपांतरण)

(वेळ : ३ तास)

(एकूण गुण : १००)

कृपया तपासून पाहा की तुम्हाला योग्य तो पेपर मिळाला आहे का?

सुचना : (१) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत

(२) उजव्या बाजूस लिहिलेली संख्या पूर्ण गुण दर्शवितात

१. खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या (दोन वाक्यांपेक्षा जास्त नाही) (२०)
- (अ) दोन व्यक्ती एकमेकांशी सख्या/सापत्न नात्याने संबंधित आहे असे कधी म्हणू शकतो?
- (ब) कुठल्या दोन कारणास्तव हिंदू विवाह कायदा, १९५५ अंतर्गत विवाह निरर्थक ठरतो?
- (क) हिंदू अज्ञान आणि पालकत्व कायदा अंतर्गत 'पालक' ची व्याख्या सांगा.
- (ड) पुर्नमिलनाचे परिणाम काय?
- (इ) हिंदू उत्तराधिकार कायदा, १९५६ च्या अंतर्गत 'अकृत इच्छापत्र व्यक्ती' ची व्याख्या सांगा.
- (फ) हिंदू अज्ञान आणि पालकत्व कायदा अंतर्गत दत्तक घेतलेल्या मुलाचे नैसर्गिक पालक कोण?
- (ग) अडथळा आलेला वारसाधिकार म्हणजे काय?
- (ह) बालविवाह प्रतिबंध कायदा च्या अंतर्गत प्रौढ पुरुषाने बालकाशी विवाह केल्यास होणारी शिक्षा कोणती?
- (स) सती प्रथेचे पौरवीकरण व उदात्तीकरण केल्यास होणारी शिक्षा कोणती?
- (द) हिंदू उत्तराधिकार कायदा च्या अंतर्गत एकाचवेळी मृत्यु पावल्याने गृहीतक म्हणजे काय?

२. थोडक्यात टीपा लिहा. (कोणतेही चार) (२०)

- (अ) निरर्थक आणि रद्दातल करण्याजोग्या विवाहातून झालेली संतती
- (ब) हिंदू उत्तराधिकार कायदा अंतर्गत वारसाची अपात्रता
- (क) हिंदू दत्तक आणि निर्वाह कायदा अंतर्गत विधवा सुनेची देखभाल
- (ड) न्यायिक फारकत
- (इ) मुलगा किंवा मुलगी दत्तक देण्यास पात्र व्यक्ती
- (फ) एकसमान नागरी सहिता

Q.P. Code : 22766

[Time: Three Hours]

[Marks: 100]

Please check whether you have got the right question paper

N.B: Attempt all questions.

Q.1 Answer in one or two sentences

20

1. What is meant by Westernization ?
2. What is the status of children of void marriages?
3. What is the punishment for demanding dowry?
4. What is constructive desertion?
5. Define Sati.
6. What is the effect of conversion from Hinduism on the right of a guardian?
7. State the difference between agnate and cognate.
8. Explain the term ancestral property.
9. Who can reunite after partition?
10. What is the object of Family Courts Act?

Q.2 Short Notes on any Four

20

- a. Divorce by Mutual Consent
- b. Uniform Civil Code
- c. Child Marriage
- d. Types of families
- e. Natural Guardian
- f. Right to maintenance of a Hindu wife

Q.3 Answer any two from the following

12

1. Vandana a female Hindu died intestate leaving behind her husband, 2 sons and a daughter.
 - (a) How will Vandana's property be distributed?
 - (b) In the above case, if the property was inherited by Vandana from her father, then how would the property be distributed?
2. Asha and Mohan married under the Hindu Marriage Act. After 2 years of marriage, Mohan converts to Islam.
 - (a) What is the remedy available to Asha?
 - (b) In the above situation, can Mohan remarry after conversion?
3. Ravi and Anu are a Hindu married couple. They want to adopt a daughter.
 - (a) State any 2 conditions which have to be complied with by them for adoption?
 - (b) What are the effect of adoption?

Family Law - II
BRS 2000 - VII
CIB 2000 - III

Q.P. Code : 22766

Q.4 Answer any four:

- a Explain the evolution of the institution of marriage and enumerate in detail the conditions of a valid Hindu marriage.
- b Enumerate different bars to matrimonial relief.
- c Discuss law relating to succession of a Hindu male dying intestate under the Hindu Succession Act 1956?
- d Discuss partition and modes of effecting a partition.
- e Define guardian. Explain different kinds of guardians and their powers.
- f Explain the position of a Karta in a Hindu joint family and enumerate in detail the powers of a Karta.

Q.P. Code : 22766

[वेळ: तीन तास]

[योग: १००]

Please check whether you have got the right question paper.

सूचना: सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत..

प्र.१ दोन वाक्यात उत्तरे लिहा

- १) "पश्चातीकरण" म्हणजे काय ?
- २) अवैध विवाह संबंधातून जन्मास आलेल्या आपल्याचे स्थान काय आहे ?
- ३) हुंडा मागणाऱ्यास काय शिक्षा आहे ?
- ४) सहाय्यक त्याग म्हणजे काय ?
- ५) सती म्हणजे काय ?
- ६) हिंदुत्वपासून धर्मांतर केल्यास पालकत्वाच्या अधिकारावर काय परिणाम होतो ?
- ७) "अॅगनेट" व "कॉग्नेट" (पितृकालीन व सजातीय) मधील फरक लिहा.
- ८) "वांशिक मालमत्ता" ही संकल्पना स्पष्ट करा.
- ९) मालमत्तेच्या विभागणी नंतर पुन्हा एकत्र कोण येवू शकतो ?
- १०) कौटुंबिक न्यायालय कायद्याचे उद्देश लिहा.

प्र.२

टिपा लिहा (कोणतेही चार)

- अ) सहसमतीने घेतलेले घटस्फोट
- ब) समान नागरी कायदा
- क) बाल विवाह
- ड) कुटुंब संस्थेचे प्रकार
- इ) नैसर्गिक पालकत्व
- फ) हिंदू पत्नीचा पोटगीचा अधिकार

प्र.३

कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा

१) "वंदना" ही हिंदू स्त्री मृत्युपत्र न करता वारली. तिच्या पश्चात तिचा पति, दोन मुले व एक मुलगी आहे.

अ) वंदनाच्या मालमत्तेची विभागणी कशी होईल ?

ब) वरील केसमध्ये वंदनाची मालमत्ता जर वडिलोपार्जित असेल तर तिच्या मालमत्तेची विभागणी कशी होणार ?

810512120

II = पु। म. ७

. 800

III म. ३२

26/6/18

Q.P. Code : 22766

- २) हिंदू विवाह कायद्यांतर्गत आशा व मोहन विवाहबध्द झाले. विवाहाच्या दोन वर्षांनंतर मोहनने धर्मांतर करून इस्लाम धर्म स्वीकारला
- अ) आशा साठी कोणते कायदेशीर उपाय उपलब्ध आहेत ?
- ब) मोहन धर्मांतर केल्यानंतर दुसरा विवाह करू शकतो का ?
- ३) हिंदू विवाह कायद्यांतर्गत रवी व अणू विवाहबध्द आहेत. त्यांची एक मुलगी दत्तक घेण्याची इच्छा आहे.
- अ) दत्तक घेणेसाठी त्यांनी पूर्ण करावयाचा कोणत्याही दोन अटी लिहा
- ब) दत्तक विधानाचे काय परिणाम होतील ?

प्र.४ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही चार)

- अ) विवाह संस्थेची उत्पत्ती स्पष्ट करून वैध हिंदू विवाहाच्या अटींवर गहण चर्चा करा.
- ब) वैवाहिक सहाय्याच्या प्रतिबंधावर चर्चा करा.
- क) हिंदू वारसाहक्क कायदा १९५६ अंतर्गत हिंदू मयत पुरुषाच्या मालमत्ता विभागणीवर चर्चा करा.
- ड) 'विभागणी' ही संकल्पना स्पष्ट करा. विभागणीमुळे होणाऱ्या वेगवेगळ्या परिणामांची चर्चा करा.
- इ) पालकत्वाची व्याख्या स्पष्ट करून त्याचे अधिकार लिहा.
- फ) हिंदू एकत्र कुटुंबात कर्त्याचे स्थान स्पष्ट करा व कर्त्याच्या अधिकारांवर गहण चर्चा करा.

FAMILY. - II

Nov. 17

Q.P. Code : 22768

[Time: Three Hours]

[Marks: 100]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B: 1. Attempt all questions.

Q.1 Answer in one or two sentences

- Give two instances when two persons are said to be within prohibited degree of relationship.
- What is the presumption in case of simultaneous death?
- What is escheat?
- What is the jurisdiction of Family Court?
- State any two rights of a karta?
- What is the punishment for abetment of Sati?
- When is a person disqualified to act as a Natural Guardian?
- List any two conditions the contravention of which makes a Hindu marriage void.
- What is the difference between Patriarchal and Matriarchal family?
- State any two conditions when a Hindu Wife is entitled to live separately from her husband without forfeiting her right to maintenance.

Q.2 Write Short Notes on any four.

- Modernisation
- Dowry
- Vidhya Dhan
- Reunion
- Family Court
- Maintenance of a Hindu Wife under Hindu Marriage Act

Q.3 Answer any two from the following.

- A joint Hindu Family consist of a father and his 2 sons. One of the sons named Rahul dies in an accident leaving behind him, his widow and minor son Rishi.
 - Who will be Rishi's guardian?
 - Who will be the guardian for Rishi's undivided interest in the joint family property.
- A and B married under Hindu Marriage Act. B, the wife was 15 years old at the time of marriage. Within a few years after marriage a son was born to them.
 - What is the status of the marriage?
 - What is the punishment for male adult marrying a child?
- A Hindu unmarried female wants to adopt a son.
 - What condition does she have to comply with?
 - What are the rights of an adopted child?

II - KJMA

Q.P. Code :22768

48

Q.4 Answer the following (Any four)

- a) Explain joint family property and separate property under the two schools of Hindu Law
- b) Elucidate the different types of guardians. What are the powers of a testamentary guardian?
- c) Enumerate the grounds of divorce available to a Hindu Wife under Hindu Marriage Act, 1955 and briefly explain cruelty and conversion as grounds of divorce.
- d) Discuss the law relating to succession of a Hindu male dying intestate under Hindu Succession Act, 1956.
- e) Explain the requisites of a valid adoption under Hindu Adoption and Maintenance Act, 1956.
- f) Critically discuss Uniform Civil Code with relevant case laws

Q.P. Code :22768

[वेळ: तीन तास]

[गुण:१००]

Please check whether you have got the right question paper.

सूचना: सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत..

प्र.१ दोन वाक्यात उत्तरे लिहा

२०

- १) ज्यामधे दोन व्यक्तींची नाते प्रतिबंधात्मक नातेसंबंध येतात, असे दोन प्रसंग लिहा.
- २) एकाचवेळी घडून येणाऱ्या मृत्यू - प्रकरणाशी संबंधित काय गृहीतत्व आहेत?
- ३) "इस्चेट" म्हणजे काय ?
- ४) कौटुंबीक न्यायालयाचे आधीकारिता क्षेत्र काय आहे ?
- ५) कर्त्याचे कोणतेही दोन अधिकार लिहा.
- ६) सती जाण्यास प्रोत्साहन करणाऱ्यास काय शिक्षा आहे ?
- ७) एखादा पालक नैसर्गीक पालक म्हणून राहण्यास कधी अर्धात्र होतो ?
- ८) ज्या अटीचे उलंघन केल्यास हिंदू विवाह अवैध होवू शकते अशा कोणत्याही दोन अटी नमूद करा
- ९) पितृसत्ताक व मातृसत्ताक कुटुंबातील फरक काय ?
- १०) अशा कोणत्याही दोन परिस्थिती सांगा की ज्यामुळे हिंदू पत्नी तिचा उधरनिर्वाहाचा हक्क अबाधित ठेवून पतिपासून वेगळी राहू शकते.

प्र.२ टीपा लिहा (कोणतेही चार)

२०

- अ) आधुनिकीकरण
 - ब) हुंडा
 - क) विदयाधन
 - ड) पुर्नसंघटन
 - इ) कुटुंब न्यायालय
- फहिंदू विवाह कायद्यांतर्गत हिंदू पत्नीच्या पोटगीचा अधिकार

प्र.३ कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा

१२

- १) एका हिंदू एकत्र कुटुंबात वडील व त्यांचे दोन मुले असा परिवार आहे. "राहुल" नावाचा एक मुलगा अकस्मात मृत पावतो. त्याच्या पश्चात त्याची विधवा पत्नी, अज्ञान मूल - रिशी आहे.
 - अ) रिशीचे (अज्ञान मुलाचे) पालक कोण असणार ?
 - ब) रिशीच्या एकत्र कुटुंबाच्या अविभाज्य मालमत्तेच्या हक्काचा पालक कोण असणार ?

Q.P. Code :22768

- २) 'अ' व ब हिंदू विवाहकाद्यांतर्गत वैवाहित आहे. 'ब' ही पत्नी विवाहवेळी १५ वर्षाची होती. विवाहनंतर काही दिवसांनी त्यांना मुलगा झाला.
- अ) विवाहाचे काय स्थान आहे?
- ब) प्रौढ पुरुषाने लहान मुलीबरोबर विवाह केल्यास काय शिक्षा आहे?
- ३) हिंदू अविवाहित स्त्रीला एक मुलगा दत्तक घेण्याची इच्छा आहे.
- अ) कोणत्या अटी तिथे पूर्ण करावयास हव्या ?
- ब) दत्तक मुलाचे काय हक्क आहेत ?

प्र.४ कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे लिहा

४८

१. हिंदू कायद्यांतर्गत दोन प्रणाली (स्कूल) मधील संयुक्त कुटुंबाची मालमत्ता व विभक्त मालमत्ता विषद करा.
२. पालकत्वाचे निरनिराळे प्रकार स्पष्ट करा. मृत्युपत्राद्वारे निवडलेल्या पालकाचे अधिकार काय आहेत ?
३. हिंदू पत्नीला हिंदू विवाह कायदा १९५५ अंतर्गत घटस्फोटासाठी कोणत्या तरतुदी आहेत ? आणि क्रूरता व धर्मांतरण या घटस्फोटासाठीच्या दोन तरतुदी स्पष्ट करा.
४. हिंदू पुरुषाच्या मृत्यूनंतर त्याच्या मालमत्तेच्या वारसाचे नियम स्पष्ट करा.
५. हिंदू दत्तक व उपरनिर्वाह कायदांतर्गत वैध दत्तक विधानाच्या अटी स्पष्ट करा.
६. समान नागरी कायद्याचे केस लॉ सकट टीकात्मक परीक्षण करा.

[Time: 3 Hours]

[Marks: 100]

Please check whether you have got the right question paper.

- Q.1** Answer in not more than two sentence
1. State the qualification of a family court judge.
 2. Give two rights of a karta.
 3. What is the penalty for demanding dowry?
 4. Explain the term polygamy and polyandry?
 5. What is partition?
 6. What is the effect of conversion in marriage?
 7. What is uniform civil code?
 8. State the difference between agnate and cognate.
 9. State two disqualifications to succession of property?
 10. State the punishment for glorification of sati.

20

- Q.2** Write short notes of any four of the following

1. Right to maintenance of a wife
2. Rights of a co parcener
3. reunion and reopening of partition
4. child marriage.
5. Family court
6. condonation and connivance as bars to matrimonial relief

20

- Q.3** Answer any two from the following

Give reasons for your answer

1. Avni and Kishore are married to each other under Hindu Marriage Act. Kishore illtreated her and beat her on occasions. Her mother-in-law demanded cash and car from her.
 - a. What provisions of law are available to Anvi against her in law?
 - b. On what grounds can she ask for divorce?
2. Sumit a male Hindu gifts flat to his married daughter D and property to his Son S, D dies and is survived by her mother, husband and son.
 - a. Is the gift valid?
 - b. Who are entitled to the property of D?
3. A unmarried Hindu male wants to adopt a daughter to himself
 - a. What are the legal conditions he has to comply with?
 - b. Can he marry after adoption. If yes, What will be the relationship between the adopted daughter and his wife?

12

- Q.4** Answer any four of the following

1. Explain separate property and modes of acquiring separate property.
2. Enumerate in detail the grounds available only to a wife for divorce under Hindu marriage Act. Explain cruelty and desertion as ground of divorce.
3. Discuss the term partition and enumerate the person who have right to ask for partition.
4. Explain different types of guardian of a Hindu minor. state the powers of guardians under Hindu Minority and Guardianship Act, 1956
5. Explain in detail adoption by a unmarried female under Hindu Adoption And maintenance Act 1956.
6. Explain the rules for Succession of a Hindu male dying intestate.

48

Q.P. Code : 303700

(3 Hours)

[Total Marks : 100

- N.B. :** (1) Attempt all questions.
(2) Figures to the right indicate full marks.
(3) Support your answers with relevant case laws.

1. Answer in not more than two sentences : 20
1. Explain the term sanskritization ?
 2. State the difference between agnate and cognate ?
 3. What is the punishment for giving and taking dowry ?
 4. Explain the term ancestral property ?
 5. Who can reunite after partition ?
 6. What is obstructed heritage ?
 7. Explain patriarchal and matriarchal family.
 8. What is child marriage ?
 9. What is the duty of family court ?
 10. Explain void marriage.
2. Write short notes on **any four** of the following : 20
1. Legal provisions of sati
 2. Joint Family
 3. Maintenance of a Hindu wife under Hindu Marriage Act
 4. Disqualification of an heir under Hindu succession act
 5. Family court act
 6. Divorce by mutual consent
3. Answer **any two** from the following (Give reasons for your answers) : 12
- (1) Simi and Anup were married under the Hindu Marriage Act. The marriage was not consummated for 2 years due to ill health of Anup. Simi left the house one day and never returned back.
- Question :**
- (a) Can Simi seek divorce?
 - (b) What are the rights available to Anup.

TURN OVER

Q.P. Code : 303700

2

- (2) Suman a divorced Hindu woman wants to adopt a boy.

Question :

- (a) State the requisites required to be fulfilled by her for adoption.
(b) Can she adopt if she is having a son from her earlier marriage.
Give reasons.

- (3) Minu a Hindu female acquired property from her maternal grandmother and also property from her deceased husband. She died leaving behind her mother, son and daughter.

Question :

- (a) How will her property be distributed ?
(b) Can her brother in law claim right in the property ?

4. Answer any four of the following :

- (a) Enumerate in detail the conditions of a valid Hindu Marriage. State the various grounds available for divorce.
(b) Critically explain uniform civil code with relevant case laws.
(c) Explain the term partition and explain partial partition and reopening of partition.
(d) Explain natural guardian of a Hindu minor. State their powers.
(e) Explain the requisites of a valid adoption under Hindu Adoption And Maintenance Act 1956.
(f) Explain the position of karta in a Hindu joint family and enumerate in detail the powers of a karta ?

48

TURN OVER

३

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

(एकूण गुण : १००)

- सूचना : (१) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
(२) उर्जवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
(३) उत्तरांना न्यायनिर्णयाचा संदर्भ द्या.
(४) मराठी रूपांतराचे आकलन व झाल्यास इंग्रजी प्रश्नपत्रिका कृपया पहावी.

१. दोन वाक्यात उत्तरे लिहा :

२०

१. "सांस्कृतीकरण" ही संकल्पना स्पष्ट करा.
२. 'पितृकुलीन' व 'नातलग' मधील फरक लिहा.
३. हुंडा देणे व घेण्यासाठी काय शिक्षा आहे?
४. "वडिलोपार्जीत मालमत्ता" ही संकल्पना स्पष्ट करा.
५. विभागणी नंतर पुर्नसंघटन कोण करू शकतो?
६. "प्रतिबंध द्या" (ऑफस्ट्रकटे हेरिटेज) म्हणजे काय?
७. 'पितृसत्ताक' व 'मातृसत्ताक' कुटुंब म्हणजे काय?
८. बालविवाह म्हणजे काय?
९. कुटुंब न्यायालयाचे काय कर्तव्य असतात?
१०. कर्त्याचे दोन अधिकार लिहा.

२. टीप लिहा (कोणतेही चार) :

२०

१. सतीप्रथे विषयक कायदेशीर तरतुदी
२. एकत्र कुटुंब
३. हिंदू विवाह कायदांतर्गत हिंदू पत्नीची पोटगी
४. हिंदू वारसा हक्क कायदांतर्गत वारसाची अपात्रता
५. कुटुंब न्यायालय कायदा
६. सहसंमतीचे घेतलेले घटस्फोट

३. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्नांची उत्तरे कारणासह लिहा :

१२

१. हिंदू विवाह कायदांतर्गत शिमी व अनुप विवाहबद्ध झाले. परंतु मागील दोन वर्षांपासून अनुपच्या आजारपणामुळे त्या दोघांमध्ये वैवाहिक संबंध प्रस्थापित झाले नाही. एकेदिवशी शिमी अनुपच्या घरातून निघून गेली व पुन्हा पर आली नाही.
(अ) शिमी घटस्फोट घेऊ शकते का?
(ब) अनुपसाठी कोणते हक्क अस्तित्वात आहे.

TURN OVER

पुस्तक संख्या
३३३

Q.P. Code : 303700

४

२. सुमन ह्या हिंदू घटस्फोटीत महिलेचा एक मुलगा दत्तक घेण्याची इच्छा आहे.
(अ) दत्तक घेणेसाठी कोणत्या आवश्यक अटी तीने पूर्ण करावयास हवे?
(ब) जर तिच्या पूर्वीच्या वैवाहिक संबंधातील पहिला मुलगा असेल, तर ती दुसऱ्या मुलाला दत्तक घेवू शकते का?
३. मीना ह्या हिंदू स्त्रीकडे तिच्या मयत पतिकडून मिळालेली व आजीकडून (आईची-आई) मिळालेली मालमत्ता आहे. मीना मरण पावली. तिच्या पश्चात तिची आई, एक मुलगा व एक मुलगी आहे.
(अ) तिच्या मालमतेची विभागणी कशी होईल?
(ब) तिचा दीर त्या मालमतेवर हक्क सांगू शकतो का?

४. कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

- (अ) वैध हिंदू विवाहाच्या अटी सविस्तर स्पष्ट करा. घटस्फोटाची विविध कारणे थोडक्यात लिहा.
(ब) 'समान' नागरी कायदावर केस लॉ सकट टीकात्मक चर्चा करा.
(क) 'विभागणी' ही संकल्पना स्पष्ट करा. अंशतः विभागणी व पुनरारंभ विभागणी स्पष्ट करा.
(ड) हिंदू अज्ञानाचे नैसर्गिक पालकत्व स्पष्ट करा. नैसर्गिक पालकाचे अधिकार लिहा.
(इ) हिंदू दत्तक व पोटगी कायदा १९५६ अंतर्गत वैध दत्तकाच्या अटी स्पष्ट करा.
(फ) कर्त्याचे अधिकार स्पष्ट करा.

४८

MUPD16035 ACC0035 11/29/2018 9:43:10 AM

Sem 3 LLB

SP-7 BLS

Family Law II

APR 16

18 APR 2016

QP Code : 25961

(3 Hours)

[Total Marks :100

N.B. : (1) Figures to the right indicate full marks.

Q.I. Answer in not more than one or two sentences

10x2=20

1. What is meant by urbanization?
2. When is a person disqualified to act as a natural guardian?
3. List any two conditions the contravention of which makes the Hindu marriages void.
4. What is the punishment for demanding dowry?
5. Enumerate any two grounds under which a wife alone can seek divorce under the Hindu Marriage Act.
6. What is the object of Family Court Act ?
7. What is the difference between patrilocal and matrilocal family?
8. What is the punishment for attempt to commit sati?
9. Who are capable of giving a child in adoption ?
10. Lay down any two situations when a Hindu wife is entitled to live separately from her husband without forfeiting her right to maintenance.

Q.II. Short notes on any four

5x4=20

1. Duties of a Karta
2. Uniform Civil Code
3. Children of voidable marriages
4. Divorce by mutual consent
5. Vidhya dhan
6. Evolution of the institution of marriage

Q.III. Answer any two from the following:

6X2=12

Give reasons for your answers

- i. Asmita, a divorced Hindu woman dies intestate. She is survived by her son, daughter, her sister and mother, ex-husband and mother-in-law. She has left property given to her by her father before his death.
 - i. Who will be entitled to her property after her death?
 - ii. If Asmita was a childless widow, what difference it would make to her succession?

[Turn over

DB-Con. 425-16.

QP Code : 25961

2

2. Atul wants to adopt a daughter. However, his wife who is of unsound mind, but not declared so by a competent court, does not give her consent. Atul however adopts a daughter D.

- I. Who will be entitled to Atul's property after his death ?
- II. What are the conditions necessary for Atul to adopt D?

3 Meena is married to Mohan under Hindu marriage act. Mohan was impotent at the time of marriage and continues to be so. Meena is having an adulterous relationship with K.

- i. What rights Meena has with respect to her marriage?
- ii. Does Mohan have any rights against Meena?

Q. IV. Answer any four from the following:

12x4=48

1. Elucidate different grounds of divorce. Explain desertion and cruelty as grounds of divorce.
2. "Partition becomes final and cannot be re-opened." Discuss
3. Elucidate the object of adoption under Hindu Law. Explain in detail capacity of a female Hindu to take in adoption.
4. Discuss the different types of guardians and their powers.
5. Explain coparcenary system under Mitakshara school.
6. Explain the general rules of succession in case of a Hindu male.

DB-Con. 425-16.

14-5-16

16 APR 2016

Family III
Sem III

3

QP Code : 25961

(मराठी अनुवाद)

(३ तास)

(एकूण गुण : १००)

(१० × २ = २०)

१. एक किंवा दोन वाक्यात उत्तरे लिहा :--

- (१) शहरीकरण म्हणजे काय ?
- (२) एखादा पालक नैसर्गिक पालक म्हणून राहण्यास कधी अपात्र होतो ?
- (३) ज्या अटीचे उल्लंघन केल्यास हिंदू लग्न अवैध होऊ शकते अशा कोणत्याही दोन अटी नमूद करा.
- (४) हुंडा मागण्यासाठी काय शिक्षा आहे ?
- (५) हिंदू विवाह कायदांतर्गत फक्त हिंदू बायको घटस्फोट मागू शकते अशी कोणतीही दोन कारणे सांगा.
- (६) कौटुंबिक न्यायालय कायद्याचा हेतू काय ?
- (७) पितृसत्ताक (patrilocal) आणि मातृसत्ताक (matrilocal) कुटुंबातील फरक काय ?
- (८) सती जाण्याचा प्रयत्न करणाऱ्यांस शिक्षा काय ?
- (९) मुलास दत्तक देण्यासाठी कोण पात्र असतात ?
- (१०) अशा कोणत्याही दोन परिस्थिती सांगा की ज्यामुळे हिंदू बायको तिचा उदरनिर्वाहाचा हक्क अबाधित ठेऊन नवऱ्यापासून वेगळे राहू शकते.

२. टिपा लिहा (कोणत्याही चार) :--

(५ × ४ = २०)

- (१) कर्त्याची कर्तव्ये
- (२) समान नागरी कायदा
- (३) रद्दबादल लग्नापासून झालेली मुले
- (४) सहसम्मतीने घटस्फोट
- (५) विद्या धन
- (६) लग्न या संस्थेची उत्क्रांती

३. खालीलपैकी कोणतेही दोन लिहा :

(६ × २ = १२)

- (१) अस्मिता, हि एक घटस्फोटीत महिला मृत्युपत्र न करता मरण पावते. तिच्या पश्चात तिचा मुलगा, मुलगी, आई, बहिण, पहिला नवरा आणि सासू आहेत. तिच्यामागे तिच्या वडिलांनी त्यांच्या मृत्युपूर्वी दिलेली मालमत्ता आहे.
 - (i) तिच्या मृत्युनंतर तिच्या मालमत्तेसाठी कोण पात्र आहेत ?
 - (ii) जर अस्मिता ही निपुत्रिक विधवा असती तर तिच्या मालमत्तेचे वारसांतर्गत हस्तांतरणामध्ये काय फरक पडला असता ?
- (२) अतुलला एक मुलगी दत्तक घ्यावयाची आहे. परंतु त्याची बायको जी वेडी (बिघडलेल्या मनाची) आहे. पण तसे कायदेशीरपणे न्यायालयाने जाहीर केलेली नाही, परवानगी देत नाही. तरीही, अतुल एक मुलगी ड दत्तक घेतो.
 - (i) अतुलच्या मृत्युनंतर त्याची मालमत्ता कोणास मिळेल ?
 - (ii) ड या मुलीस दत्तक घेण्यासाठी अतुलला कोणत्या महत्त्वाच्या अटी आहेत.

[TURN OVER

DB-Con. 425-16.

16035
4/18/2016
4/18/2016

- (३) हिंदू विवाह कायदांतर्गत मीनाचे मोहनशी लग्न झाले. मोहन हा लग्नाच्यावेळी नपुंसक होता आणि नंतरही तसाच राहतो. मीनाचे क सोबत व्यभिचारी संबंध आहेत.
- (i) मीनाला तिच्या लग्नासंबंधात कोणते हक्क आहेत ?
- (ii) मोहनला मीनाविरोधात काही हक्क आहेत काय ?

४. खालीलपैकी कोणतेही चार लिहा :--

- (१) घटस्फोटासंदर्भातील कारणे सांगा. तसेच, परित्याग आणि कुरता ही घटस्फोटासंदर्भातील कारणे स्पष्ट करा.
- (२) "विभागणी ही अंतिम असते आणि पुन्हा उघडता येऊ शकत नाही" चर्चा करा.
- (३) दत्तक या संकल्पनेचा हिंदू कायदांतर्गत हेतू सांगा. हिंदू स्त्रीची दत्तक घेण्यासाठीची क्षमता स्पष्ट करा.
- (४) वेगवेगळ्या प्रकारचे पालक आणि त्यांचे हक्क यावर चर्चा करा.
- (५) मिताक्षर कायदांतर्गत सदहिस्सेदार प्रणाली स्पष्ट करा.
- (६) हिंदू पुरुषांच्या वारसासाठीचे सामान्य नियम स्पष्ट करा.

-----S-----

16035 ASMITA COLLEGE OF LAW, VIKHROLI (E) 4/18/2016 9:32:15 AM MUPD16035 ASMITA COLLEGE OF LAW, VIKHROLI (E)

Sem 3 LLB

Family Law II

20th NOV
2015

Sem 7 BLS

Q.P.Code : 23597

(3 Hours)

[Total Marks :100

N.B. : (1) Figures to the right indicate full marks.

Q.I. Answer in one or two sentences

10x2=20

1. What is the doctrine of factum valet?
2. Lay down any two conditions for a valid Hindu marriage.
3. What is the difference between an adoptive mother and a step mother?
4. What are the rights of a child in womb?
5. What is the purpose of establishing Family Courts?
6. What is urbanization?
7. State the difference between polyandry and polygamy.
8. State the punishment for committing sati.
9. Who are agnates?
10. What are the reasons for having a Uniform Civil Code?

Q. II. Short notes on any four :-

4 x 5=20

- a. Karta's power of alienation of coparcenary property
- b. Sapinda relationships
- c. Annulment of marriage
- d. coparceners
- e. Child marriages
- f. Patriarchal and Matriarchal family

Q.III. Answer any two from the following:-

2 x 6 =12

Give reasons for your answers

1. Anish, a Hindu male gives property to his married daughter M and son S. However, M and S, die in an accident. S has left his widow and two minor children, and his parents. M is survived by her married daughter, and her parents.
 - i. How will M's property be distributed?
 - ii. How will S's property be distributed?

[Turn over

SQ-Con. 6342-15.

2. Aruna, a Hindu woman is married to Kishore, who often ill-treats her, alleging that she did not bring any dowry. Aruna's parents, in fact had given Rs 2 lakhs to her mother – in-law at the time of marriage.
 - i. What legal action can Aruna take on Kishore?
 - ii. Can Aruna get back Rs. two lakhs given by her parents to her mother – in-law?

3. Chandra, a 25 years old widow wants to adopt a 12 year old daughter to herself. Meena, a married woman wants to adopt a 12 year old son to herself.
 - i. What are the conditions necessary for Chandra to fulfill in order to adopt?
 - ii. How can Meena adopt a son to herself?

Q. IV. Answer any four from the following:

12x4=48

1. Enumerate different bars to matrimonial relief. Explain connivance and condonation.
2. Explain separate property.
3. Discuss partition and modes of effecting partition.
4. Explain conversion, insanity and desertion as grounds of divorce.
5. Explain the general rules of succession in case of a Hindu female dying intestate.
6. Define guardian. Explain different kinds of guardians and their powers.

11/2/15
Family = II
Semi = III

QP Code : 23597

- 3 -

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

[एकूण गुण : १००]

सूचना : (१) उजवीकडे अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

(I) एक किंवा दोन वाक्यात उत्तरे द्या.

१. 'फॅक्टम वॅलेट' चे तत्त्व म्हणजे काय?
२. वैध हिंदू लग्नासाठीच्या कोणत्याही दोन तरतूदी लिहा.
३. दत्तक आई व सावत्र आई मधील फरक काय?
४. आईच्या गर्भातील बालकाचे काय हक्क असतात?
५. कौटुंबिक न्यायालय स्थापन करण्यामागील हेतू काय?
६. शहरीकरण म्हणजे काय?
७. बहुपतीकत्व आणि बहुपत्नीत्व यातील फरक काय?
८. सती जाणाऱ्यासाठी शिक्षा सांगा.
९. पितृकुलीन (अॅग्नेट) म्हणजे काय?
१०. समान नागरी कायदा असण्यासाठी कारणे काय?

(II) टिपा लिहा (कोणत्याही चार)

- अ) कर्त्याची सहहिस्सेदारीमधील मालमत्ता हस्तांतर करण्याचा हक्क
- ब) सर्पिंड नातेसंबंध
- क) लग्न रद्द करणे
- ड) सह-हिस्सेदार
- इ) बाल विवाह
- फ) पितृसत्ताक आणि मातृसत्ताक कुटुंब (Patriarchal & Matriarchal family)

(III) तुमच्या उत्तरास करिणे द्या. (कोणतेही दोन)

- (1) अनिष, हा हिंदू पुरुष त्याच्या लग्न झालेल्या मुलीस एम आणि मुलगा एस यांना आपली संपत्ती देतो. परंतु, एम आणि एस दोघेही अपघातात मरतात. एस च्या पश्चात त्याची विधवा, दोन अज्ञान मुले आणि पालक आहेत. एम च्या पश्चात तिची लग्न झालेली मुलगी आणि पालक आहेत.

- (i) एम च्या संपत्तीचे वाटप कसे होईल?
- (ii) एस च्या संपत्तीचे वाटप कसे होईल?

[TURN OVER]

SQ-Con. 6342-15.

11/2/15
11/2/15
11/2/15

QP Code : 23597

- 4 -

- (2) अरुणा, या हिंदू स्त्रीचे किशोरशी लग्न झाले आहे जो नेहमी तिला हुंडा न आणल्यावरून वाईट वागणूक देतो. अरुणाच्या पालकांनी खरं म्हणजे लग्नाच्यावेळी तिच्या सासूला दोन लाख रुपये दिले आहेत.
- (i) अरुणा किशोरच्या विरोधात कोणती कायदेशीर कारवाई करू शकते?
- (ii) काय अरुणा तिच्या सासूबाईना लग्नाच्यावेळी पालकांनी दिलेले २ लाख रुपये परत मागू शकते?
- (3) चंद्रा हि २५ वर्षांची विधवा स्त्री आहे आणि तिला स्वतःसाठी १२ वर्षांची मुलगी दत्तक घ्यावयाची आहे. मीना एक विवाहीत स्त्री आहे आणि तिला तिच्यासाठी १२ वर्षांचा मुलगा दत्तक घ्यावयाचा आहे.
- (i) चंद्राने दत्तक प्रक्रिया पूर्ण करण्यासाठी कोणत्या महत्वाच्या अटी आहेत?
- (ii) मीना स्वतः साठी मुलगा कसा दत्तक घेऊ शकते?

(IV) खालीलपैकी कोणतेही चार लिहा.

१. वैवाहीक सहाय्यावरील प्रतिबंध सांगा. तसेच, कानाडोळा आणि माफी (connivance & condonation) स्पष्ट करा.
२. स्वतंत्र मालमत्त स्पष्ट करा.
३. विभागणी आणि विभागणीमुळे होणाऱ्या परिणामांवर चर्चा करा.
४. धर्मांतर, वेड आणि परित्याग ही घटस्फोटाची कारणे स्पष्ट करा.
५. हिंदू महिला मृत्यूपत्र न करता मरण पावल्यास तिच्या मालमत्तेचे वारसांतर्गत वाटप करण्यासाठीचे सामान्य नियम स्पष्ट करा.
६. पालक हि संज्ञा स्पष्ट करा. तसेच पालकांचे वेगवेगळे प्रकार आणि त्यांचे हक्क सांगा.

SQ-Con. 6342-15.

Q.P. Code : 13022

(3 Hours)

[Total Marks : 100

1. Answer in one or two sentences.

- (1) What is meant by westernization ?
- (2) What is matriarchal family ?
- (3) Who can reunite in a joint family ?
- (4) What is the status of children of void marriages ?
- (5) What are the powers of defacto guardian ?
- (6) Who are disqualified from inheriting joint family property ?
- (7) What is the punishment for demanding dowry ?
- (8) State the punishment for abetment of sati.
- (9) What is meant by child marriage ?
- (10) What is meant by saptapadi ?

20

2. Short Notes on any four:

(1) Testamentary Guardian.	(2) Rights of a child in mother's womb
(3) Maintenance of a Hindu wife.	(4) Family courts.
(5) Need for a Uniform civil code.	(6) Separate property.

20

3. Attempt any two from the following:

Give reasons for your answers.

12

- (i) Seema gets married to Atul, both Hindus. They have fights everyday. Seema due to Atul's cruelty, leaves the matrimonial home. Atul in the meanwhile has an affair with Anita.
 - (1) What is the legal recourse available to Seema?
 - (2) Can Seema claim maintenance from Atul?
- (ii) Meena's father gives Rs.10 lakhs and a flat as gift to her at the time of marriage. However, after marriage her husband insists that she transfers the flat in his mother's name or else he will divorce her.
 - (1) What legal action can Meena take?
 - (2) Does the husband have any right on the property received by wife at the time of marriage.
- (iii) A dies intestate leaving his mother and father and two married sisters. B, his friend also dies intestate leaving his wife, two sons and a married daughter's son.
 - (1) Who will be entitled to A's property ?
 - (2) Who will be entitled to B's property ?

2018

Q.P. Code : 13022

2

4. Answer any four from the following.

48

- (1) Enumerate the grounds of divorce available to a Hindu wife under Hindu Marriage Act, 1955 and briefly explain cruelty and conversion as grounds for divorce.
- (2) Discuss in detail the rights and duties of a karta under Hindu Law.
- (3) Explain the conditions of a valid Hindu Marriage under Hindu Marriage Act, 1955. State the difference between void and Voidable marriages.
- (4) Explain the term natural guardian of a Hindu minor and state the powers of natural guardian under Hindu Minority and Guardianship Act 1956.
- (5) Explain in detail adoption by an unmarried female under Hindu Adoption and Maintenance Act 1956.
- (6) Explain the rules for succession of a Hindu female dying intestate.

(मराठी रूपांतर)

(3 तास)

एकूण गुण : १००

१. एक किंवा दोन वाक्यात उत्तरे द्या.

20

- (१) पाश्चात्यीकरण म्हणजे काय ?
- (२) मातृस्वामी (Matriarchal) कुटुंब म्हणजे काय ?
- (३) एकत्र कुटुंबामध्ये परत कोण एकत्र येवू शकतात ?
- (४) अवैध लग्नातून जन्मलेल्या मुलांचे स्थान काय ?
- (५) डी फॅक्टो पालकांचे हक्क काय ?
- (६) एकत्र कुटुंबासंबंधी वारसा हक्काने घेण्यासाठी कोण अपात्र आहेत ?
- (७) हुंडा मागण्यासाठी काय शिक्षा आहे.
- (८) सतीला प्रवृत्त करण्यासाठी काय शिक्षा आहे ?
- (९) बालविवाह म्हणजे काय ?
- (१०) सप्तपदी म्हणजे काय ?

२. टिपा लिहा (कोणत्याही चार)

20

(१) मृत्यूपत्रधारी पालक	(२) आईच्या गर्भातील अर्भकाचे हक्क
(३) हिंदू पत्नीची पोटगी	(४) कुटुंब न्यायालय
(५) समान नागरी कायद्याची गरज	(६) स्वतंत्र मालमत्ता

3

FN-Con. 3134-15.

[TURN OVER

३. कारणे द्या (कोणतेही दोन)

12

- (१) सीमाचे अतुलशी लग्न होते, दोघेही हिंदूच. दररोज त्यांचे भांडण असते. अतुलच्या क्रुरतेला कंटाळून सीमा घर सोडून जाते. मधील काळात अतुल अनिताशी अनैतिक संबंध ठेवतो.
 - (अ) सीमाला कोणती कायदेशीर सवलत आहे ?
 - (ब) काय सीमा अतुलकडून पोटगी मागू शकते ?
- (२) मीनाचे वडील तिच्या लग्नाच्या वेळी तिला १० लाख रुपये आणि एक फ्लॅट देतात. लग्नानंतर तिचा नवरा तिला ते घर त्याच्या आईच्या नावावर करण्यास प्रवृत्त करतो आणि हेही सांगतो की तिने जर असे केले तर तो तिला घटस्फोट देईल.
 - (अ) मीना कोणती कायदेशीर कारवाई करू शकते ?
 - (ब) लग्नाच्या वेळी बायकोला मिळालेल्या संपत्तीमध्ये नवऱ्याला हक्क आहे काय ?
- (३) 'अ' हा व्यक्ती मृत्युपत्र न करता मयत होतो. त्याच्या पश्चात आई, वडील आणि दोन लग्न झालेल्या बहिणी आहेत. 'ब' त्याचा मित्र हा सुद्धा मृत्युपत्राशिवाय मयत आहे आणि त्याच्या पश्चात बायको, दोन मुलगे आणि एक लग्न झालेल्या मुलीचा मुलगा आहे.
 - (अ) 'अ' च्या संपत्तीवरती कोणाचा हक्क आहे.
 - (ब) 'ब' च्या संपत्तीवरती कोणाचा हक्क आहे.

४. खालीलपैकी कोणतेही चार लिहा.

48

- (१) हिंदू पत्नीला हिंदू विवाह कायदा १९५५ अंतर्गत घटस्फोटासाठी कोणत्या तरतुदी आहेत ? आणि क्रुरता व धर्मांतरण या घटस्फोटासाठीच्या दोन तरतुदी स्पष्ट करा.
- (२) हिंदू कायद्याअंतर्गत कर्त्यांचे हक्क आणि कर्तव्य स्पष्ट करा.
- (३) वैध हिंदू लग्नासाठीच्या हिंदू विवाह कायदा १९५५ अंतर्गत अटी स्पष्ट करा आणि वैध व अवैध लग्नातील फरक स्पष्ट करा.
- (४) नैसर्गिक पालक ही संज्ञा स्पष्ट करा आणि हिंदू अज्ञान व पालकत्व कायदा १९५६ खालील नैसर्गिक पालकांचे हक्क सांगा.
- (५) हिंदू दत्तक आणि उदारनिर्वाह कायद्याअंतर्गत अविवाहीत मुलीकडून दत्तक घेण्यासाठीच्या तरतुदी सांगा.
- (६) एखादी हिंदू महिला मृत्युपत्र न करता मयत झाली असेल तर तिच्या संबंधीच्या वारसाच्या तरतुदी स्पष्ट करा.

QP Code :17700

(3 Hours)

[Total Marks : 100

1. Answer in one or two sentences :- 20
- Explain the term polyandry
 - State the two unique features of a mithakshara joint family.
 - Who can be a karta of the joint family ?
 - What do you understand by obstructed heritage?
 - State two rights of co-parceners..
 - Explain impartible estate. Give two examples of impartible estate.
 - What is the object of Family Court Act?
 - When are two persons related to each other by uterine blood.
 - What is the object of adoption?
 - State two ancient forms of marriage.
2. Short Notes on any four :- 20
- Cruelty as a ground for divorce
 - Partial partition
 - Class I heirs
 - Maintenance of a Hindu wife
 - Disqualification of a heir
3. Attempt any two from the following :- 12
Give reasons for your answers
- A, a divorced Hindu woman wants to adopt a son to herself.
 - What conditions has she to comply with to adopt?
 - Is there any relationship between her adopted son and her divorced husband?
 - A dies Intestate, leaving a married daughter, Son, Son's Son, and Son's Wife.
 - Who will be entitled to A's property?
 - If A's mother is also alive, what share will she receive from his property?
 - A, A Hindu is married to B. However, at the time of marriage, B was pregnant.
 - What rights are available to A?
 - Enumerate the conditions under which the rights are available to A?
4. Answer any four of the following :- 48
- A joint Hindu family is joint in food worship and estate. explain. 7
 - Ennumerate in detail the essential features of a joint Hindu family. 8

2. (a) Marriage under Hindu law is not only a samskar but contract. Explain 7
 (b) Enumerate in detail the conditions of a valid hindu marriage. 7
3. Define the term partition. Explain in detail the modes effecting partition. 12
4. (a) Explain the position of karta in a Hindu joint family. 7
 (b) Briefly explain the rights and liabilities of the Karta. 8
5. Define the term guardian under the Hindu Adoption and Maintenance Act. State the disqualifications to act as a guardian. 12
6. State the considerations the court will take into account in fixing the amount of maintenance for wife, children and aged and infirm parents under Hindu Adoption and Maintenance Act. 12

Rec = 14

Family = 11

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

[एकूण गुण : १००]

१. एक किंवा दोन वाक्यात उत्तरे लिहा :-

२०

- (अ) 'बहुपतिकत्व' संकल्पना स्पष्ट करा.
 (ब) मिताक्षरा एकत्र हिंदू कुटुंबाचे कोणतेही दोन विशेष गुणधर्म लिहा.
 (क) एकत्र हिंदू कुटुंबाचा कर्ता कोण होऊ शकतो?
 (ड) वडिलोपार्जित मिळकतीमधील अडथळा म्हणजे काय?
 (इ) सह-हिस्सेदारांचे कोणतेही दोन हक्क लिहा.
 (फ) 'निपक्षी मालमत्ता' म्हणजे काय? निपक्षी मालमत्तेची दोन उदाहरणे द्या.
 (ग) कौटुंबिक न्यायालयाच्या कायद्याचे उद्देश काय आहे?
 (ह) दोन व्यक्ती एकमेकांचे 'युटेरिन ब्लडचे नातेसंबंधीत केव्हा असतात?
 (ई) दत्तक विधानमागचे उद्देश काय?
 (ज) पूर्वीच्या विवाहपद्धतीतील कोणतेही दोन प्रकार लिहा.

२. टिपा लिहा (कोणतेही चार) :-

२०

- (अ) क्रूरता-घटस्फोटाचे कारण
 (ब) पक्षपाती विभागणी
 (क) वर्ग-१ चे वारस
 (ड) हिंदू पत्नीचा उदरनिर्वाह
 (इ) वारसाची अपात्रता

[TURN OVER]

३. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा :-

- (१) 'अ' या घटस्फोटीत हिंदू स्त्रीची एक मुलगा दत्तक घेण्याची इच्छा आहे.
(अ) दत्तक घेण्यासाठी तिने कोणत्या अटी पूर्ण करावयास हव्यात?
(ब) तिच्या घटस्फोटीत पती व दत्तक मुलगा यांमध्ये काही नातेसंबंध होऊ शकतो का?
- (२) 'अ' या हिंदू पुरुषाचा मृत्यू झाला. त्याच्या पश्चात त्याची विवाहित मुलगी, मुलगा, मुलाचा मुलगा व मुलाची पत्नी आहेत.
(अ) 'अ'च्या मालमत्तेवर कुणाचे हक्क आहेत.
(ब) जर अशावेळी 'अ'ची आईदेखील जिवंत असती तर विलास मालमत्तेमध्ये काय वाटा मिळाला असता?
- (३) 'अ' हा हिंदू 'ब' बरोबर विवाहबद्ध झाला. परंतु 'ब' विवाहाच्या वेळी गरोदर होती.
(अ) 'अ' साठी कोणते अधिकार अस्तित्वात आहेत?
(ब) 'अ'ला असणाऱ्या अधिकारांच्या अटी स्पष्ट करा.

४. खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे लिहा :-

- (१) (अ) एकत्र हिंदू कुटुंबात भोजन, पूजा-अर्चा व मालमत्ता संयुक्त असते. स्पष्ट करा. ७
(ब) हिंदू एकत्र कुटुंबाचे महत्त्वाचे गुणधर्म सविस्तर स्पष्ट करा. ८
- (२) (अ) हिंदू कायद्यांतर्गत विवाह हा फक्त संस्कार नसून करारही आहे. स्पष्ट करा. ७
(ब) वैध हिंदू विवाहासाठी आवश्यक अटींवर सविस्तर चर्चा करा. ८
- (३) 'विभागणी' ही संकल्पना स्पष्ट करा. विभागणीमुळे होणाऱ्या वेगवेगळ्या परिणामांची चर्चा करा. १२
- (४) (अ) एकत्र हिंदू कुटुंबातील कर्त्याचे स्थान स्पष्ट करा. ७
(ब) कर्त्याच्या जबाबदाऱ्या व अधिकारांवर थोडक्यात चर्चा करा. ८
- (५) हिंदू दत्तक व उतरनिर्वाह कायद्यांतर्गत पालकाची व्याख्या लिहा. पालकत्वाची अपात्रता स्पष्ट करा. १२
- (६) हिंदू दत्तक व पोटगी कायद्यांतर्गत पत्नी, मुले व वृद्ध आईवडिलांच्या पोटगीची रक्कम ठरवताना न्यायालय कोणत्या बाबी लक्षात घेते? १२

QP Code : **CY-2306**

(3 Hours)

[Total Marks :100

I. Answer in not more than **two** sentences

20

- (1) What is meant by urbanization?
- (2) What is patriarchal family?
- (3) What is the jurisdiction of Family court?
- (4) What is the need to implement Uniform civil Code?
- (5) When can a reunion take place in a joint family?
- (6) State the punishment for glorification of sati..
- (7) What is the status of children of void marriages ?
- (8) State the difference between half blood and uterine blood.
- (9) Who is disqualified from inheriting joint family property.
- (10) What is sapinda relationship?

Handwritten notes in blue ink: "III = 11111111 II = 11111111 III = 11111111"

II. Write short notes of any **four** of the following:—

20

- (1) Marumakkattayam law
- (2) Rights of a child in a womb
- (3) Maintenance of a Hindu wife
- (4) Child marriage
- (5) Dayabhaga law
- (6) Partial partition

III. Answer any **two** from the following:—

12

Give reasons for your answers

- (I) Meena's father arranges her marriage with Mohan. Mohan's mother demands as dowry a diamond set and Rs. five lakhs in cash. Meena's father gives it to her.
- (1) What is the punishment to which Mohan's mother could be liable?
 - (2) After marriage ,who would be entitled to receive the diamond set and cash?

(II) Sushma and Manoj were married under the Hindu Marriage Act. They have a five year old daughter. Sushma left the matrimonial home since two years due to fights with Manoj, whose behavior towards her was cruel.

- (1) What is the status of their marriage?
- (2) On what grounds can Sushma seek divorce from her husband? What has she to prove for that?

(III) A, a 29 years old Hindu unmarried male wants to adopt a son to himself

- (1) What are the conditions he must satisfy in order to be able to adopt?
- (2) Will it make any difference if A was married?

4 Answer any four of the following:—

- (1) (a) State the grounds of divorce available to a Hindu wife under Hindu Marriage Act, 1955. 48
6
(b) Elucidate briefly cruelty and desertion as ground for divorce 6
(2) (a) What is co-parcenary property. 6
(b) What are the rights and duties of co-parceners. 6
(4) Explain different types of guardians under the Hindu Minority and Guardianship Act. State the powers of natural guardian under Hindu Minority and Guardianship Act, 1956. 12
(5) Explain in detail adoption by an unmarried female under Hindu Adoption and Maintenance Act 1956. 12
(6) Explain the rules for succession of a Hindu male dying intestate ? 12

Family = II 21/4/114
Sem = III

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

एकूण गुण : १००

१. दोन वाक्यात उत्तरे लिहा.

- (१) 'शहरीकरण' म्हणजे काय? २०
(२) 'पितृसत्ताक कुटुंब' म्हणजे काय?
(३) कौटुंबीक न्यायालयाचे अधिकारिता क्षेत्र काय आहे?
(४) समान नागरी कायद्याच्या अंमलबाजावणीची गरज काय?
(५) एकत्र कुटुंब पध्दतीमध्ये पुर्णसंघटन केव्हा अस्तीत्वात येते?
(६) सतीचे समर्थन करणाऱ्यास काय शिक्षा आहे?
(७) अवैध विवाहसंबंधातून जन्मास आलेल्या आपत्याचे काय स्थान आहे?
(८) 'हॉफ ब्लड' व 'युटेरीन ब्लड' मधील फरक स्पष्ट करा.
(९) एकत्र कुटुंबाच्या वारसा हक्क मालमत्तेसाठी कोण अपात्र ठरू शकतो?
(१०) 'सर्पिड' नातेसंबंध म्हणजे काय?

२. खालीलपैकी कोणत्याही चारवर टीपा लिहा.

- (१) मारुमाक्यट्टम कायदा २०
(२) गर्भात असलेल्या अर्भकाचे हक्क
(३) हिंदू पत्नीची पोटगी
(४) बाल विवाह
(५) दयाभागा कायदा.
(६) आंशिक विभागणी

३. खालीलपैकी कोणत्याही दोन सोडवा. तुमच्या उत्तराचे योग्य कारण द्या. १२
- (१) मीनाचे विवाह तिच्या वडिलांनी मोहन बरोबर पार पाडले. मोहनच्या आईने हुंडा म्हणून एक डायमंड सेट व पाच लाख रुपये रोखची मागणी केली. व मीनाच्या वडिलांनी वरिल मागणी पूर्ण केली.
- (१) मोहनच्या आईला काय शिक्षा होऊ शकते?
- (२) विवाहनंतर रोख रक्कम व डायमंडसेट घेण्यास कोण पात्र आहे?
- (२) सुषमा व मनोज हिंदू विवाह कायदयांतर्गत विवाहीत आहेत. त्यांची एक पाच वर्षांची मुलगी आहे मनोजबरोबर भांडणांमुळे व त्याच्या क्रूर वागणूकीमुळे, सुषमा दोन वर्षांपासून वेगळी रहात आहे.
- (१) त्यांच्या विवाहसंबंधाचे काय स्थान आहे?
- (२) सुषमा कोणत्या कारणांतर्गत तिच्या पतिकडून घटस्फोट घेवू शकते. त्यासाठी तिला काय सिध्द करावे लागेल?
- (३) 'अ' या २९ वर्षीय अविवाहीत हिंदू पुरुषास एक मुलगा स्वतःसाठी दत्तक घ्यावयाचा आहे.
- (१) दत्तक घेण्यासाठी त्याने काय अटी पूर्ण करणे आवश्यक आहे!
- (२) जर अ विवाहीत असता, तर काही फरक पडला असता का?

४. खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे लिहा. ४
- (१) (अ) हिंदू विवाह कायदा, १९५५ अंतर्गत हिंदू पत्नी कोणत्या कारणांतर्गत घटस्फोट घेवू शकते? ६
- (ब) 'क्रूरता' व 'वैभीचार' ही घटस्फोटाची कारणे थोडक्यात स्पष्ट करा. ६
- (२) (अ) सह-हिस्सेदारी मालमत्ता स्पष्ट करा. ६
- (ब) सह-हिस्सेदाराचे हक्क व कर्तव्य काय आहेत. ६
- (३) (अ) हिंदू विवाह कायदा १९५५ अंतर्गत वैध हिंदू विवाहसाठी अवाश्यक अटी स्पष्ट करा. ६
- (ब) 'हिंदू विवाह' हा 'करार' आहे की संस्कार आहे यावर चर्चा करा. ६
- (४) (अ) हिंदू पालकत्वाचे वेगवेगळे प्रकार स्पष्ट करा व हिंदू अज्ञान व पालकत्व कायदा १९५६ अंतर्गत नैसर्गीक पालकाचे अधिकार लिहा. १२
- (५) हिंदू दत्तक व निर्वाहनिधी कायदा, १९५६ अंतर्गत अविवाहीत महिलेने दत्तक घेण्यासंबंधीत तरतूदींवर गहण चर्चा करा. १२
- (६) हिंदू पुरुषाच्या मृत्यूनंतर त्याच्या मालमत्तेच्या वारसाचे नियम स्पष्ट करा. १२

Q.I. Answer in not more than two sentences:-

20

1. Coparcenary in the year 1955 consisted of.....
2. State the punishment under the Prohibition of Child Marriage Act when a male adult marries a child.
3. What is apratibandha daya?
4. What is meant by sati?
5. State any two features of a matriarchal family.
6. State the object of Family Courts Act?
7. What is meant by desertion?
8. What is the presumption in case of simultaneous death?
9. Give two instances when two persons are said to be within prohibited relationships.
10. What is escheat?

Q.II. Write short notes on any four of the following:-

20

1. Uniform Civil Code
2. Saptapadi
3. Partition and reunion
4. Offence of giving and taking dowry
5. Modernisation
6. Testamentary succession under Hindu Succession Act

Q.III. Answer any two from the following :-

12

Give reasons for your answers

I. Alka married Anand under Hindu Marriage Act. After having a son , she converts to Christianity.

- i. Can Alka obtain divorce from Anand on the ground of her conversion?
- ii. If Anand has renounced the world , can Alka obtain divorce on this ground?

[TURN OVER

II. A and B are married to each other under the Hindu Marriage Act. But due to some fights, A leaves the matrimonial home. They have three children- two daughters and one son, all being minors. A never bothered to take care of the welfare of his children.

- i. Who can have the guardianship of the children?
- ii. Can B claim maintenance for herself and her children from A?

III. A dies in an accident along with his friend B. Both were Hindus and died intestate. A is survived by his widow, son, daughter and deceased daughter's daughter. B is survived by father, brother, married sister and father's brother.

- i. How will A's property devolve?
- ii. How will B's property devolve?

Q. IV. Answer any four from the following:-

48

1. Explain joint family property and separate property under the two schools of Hindu law.
 2. Elucidate the different types of guardians. What are the powers of testamentary guardians.
 3. Explain the position, powers and duties of a coparcener?
 4. Explain the conditions that are required to be fulfilled when an unmarried girl wants to adopt a son to herself under Hindu Adoption and maintenance Act, 1956.
 5. What are the bars to matrimonial relief? Explain with special reference to condonation and accessory.
 6. Explain the grounds of divorce under the Hindu Marriage Act, 1955.
-

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

(एकूण गुण : १००)

I. खालील प्रश्नांची फक्त दोन वाक्यांत उत्तरे लिहा :-

- (१) ----- मध्ये सहहिस्सेदारी १९५५ साली समाविष्ट करण्यात आली.
- (२) एखाद्या प्रौढ पुरुषाने बालिकेबरोबर विवाह केला असेल तर बाल विवाह प्रतिबंध कायद्यांतर्गत त्यास काय शिक्षा आहे ?
- (३) अप्रतिबंध दया म्हणजे काय ?
- (४) 'सति' म्हणजे काय ?
- (५) मातृसत्ताक कुटुंबाची कोणतीही दोन वैशिष्ट्ये लिहा.
- (६) कुटुंब न्यायालय कायद्याचे हेतू काय आहेत ?
- (७) "त्याग" म्हणजे काय ?
- (८) एकाचवेळी घडून येणाऱ्या मृत्यूप्रकरणाशी संबंधीत काय गृहितत्व आहेत ?
- (९) ज्यामध्ये दोन व्यक्तींचे नाते प्रतिबंधात्मक नातेसंबंधात येतात, असे दोन प्रसंग लिहा.
- (१०) "इस्चेट" म्हणजे काय ?

२०

II. खालीलपैकी कोणत्याही चारवर टिपा लिहा :-

- (१) समान नागरी कायदा.
- (२) सप्तपदी.
- (३) विभागणी व पुर्नसंघटन.
- (४) हुंडा देणे व घेण्यासंबंधीत गुन्हा.
- (५) आधुनिकीकरण.
- (६) हिंदू वारसाहक्क कायद्यांतर्गत मृत्यूपत्रासंबंधीत हक्क.

२०

III. खालीलपैकी कोणतेही दोन सोडवा : तुमच्या उत्तराचे योग्य कारण लिहा.

- (१) अलका व आनंद हिंदू विवाह कायद्यांतर्गत विवाहबध्द होते. मूल झाल्यानंतर अलकाने ख्रिश्चन धर्म स्वीकारला.
 - (अ) धर्मांतराच्या कारणाने अलकाला आनंदकडून घटस्फोट मिळू शकतो का ?
 - (ब) जर आनंदने जगाचा त्याग केला असता तर, (सन्यास पत्करला असता तर) अलका या कारणाने घटस्फोट मागू शकते का ?

१२

[TURN OVER

(२) 'अ' व 'ब' हिंदू विवाह कायद्यांतर्गत विवाहबध्द झाले; परंतु काही भांडणांमुळे 'अ' ने वैवाहिक घरात रहाणे सोडून दिले. त्यांची तीन अपत्य आहेत. दोन मुली व एक मुलगा, सर्व अज्ञान आहेत. 'अ' त्याच्या मुलांची कधीही काळजी घेत नाही.

(अ) मुलांचे पालकत्व कोण घेवू शकते ?

(ब) 'ब' स्वतःसाठी व तिच्या मुलांसाठी 'अ' कडे पोटगी मागू शकते का ?

(३) 'अ' व 'ब' दोन्ही मित्र एका अपघातात मयत झाले. दोन्हीही हिंदू होते व दोघांच्याही पश्चात त्यांची मालमत्ता होती. 'अ' च्या पश्चात त्याची विधवा, मुलगा, मुलगी व मयत मुलीची मुलगी आहे. 'ब' च्या पश्चात त्याचे वडील, भाऊ, विवाहीत बहीण व वडिलांचे भाऊ (काका) आहेत.

(अ) 'अ' च्या मालमत्तेची विभागणी कशी होईल ?

(ब) 'ब' च्या मालमत्तेची विभागणी कशी होईल ?

IV. खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नाची उत्तरे लिहा :-

- (१) हिंदू कायद्यांतर्गत दोन प्रणाली (स्कूल) मधील संयुक्त कुटुंबाची मालमत्ता व विभक्त मालमत्ता विशद करा.
- (२) पालकत्वाचे निरनिराळे प्रकार स्पष्ट करा. मृत्यूपत्राद्वारे निवडलेल्या पालकाचे अधिकार काय आहेत ?
- (३) सहहिस्सेदाराचे स्थान, अधिकार व कर्तव्ये स्पष्ट करा.
- (४) हिंदू दत्तक व उदरनिर्वाह कायद्यांतर्गत जर एखाद्या अविवाहित मुलीस तिच्यासाठी मूल दत्तक घ्यावयाचे असल्यास हिंदू दत्तक व उदरनिर्वाह कायदा १९५६ अंतर्गत आवश्यक अटी स्पष्ट करा.
- (५) वैवाहिक सुविधांचे (मॅट्रीमोनीअल रिलीफ) काय प्रतिबंध आहेत ? दोषांकडे दुर्लक्षता (कंडोनेशन) व जवळीकता (अॅक्सेसरी) या विशेष संदर्भासकट स्पष्ट करा.
- (६) हिंदू विवाह कायद्यांतर्गत घटस्फोटाची कारणे स्पष्ट करा.

SEM - III LL.B. Family Law II
SEM - VII BLS.

Nov-2011

AGJ-2nd hall (m)-12-27

Con. 9888-12.

NM-8052

(3 Hours)

[Total Marks : 100

Q.I. Answer in not more than Two Sentences:

(20 Marks)

1. Give two characteristics of joint family.
2. When can a Hindu spouse get a decree for restitution of conjugal rights?
3. When is the guardian of a child capable of giving the child in adoption?
4. What is the matriarchal family?
5. What is the difference between agnates and cognates ?
6. What is meant by urbanization?
7. Lay down any two acts amounting to abetment of sati.
8. State any two judgments of Supreme Court wherein court has emphasized the need to have a Uniform Civil Code.
9. State any two requirements for being appointed as Judge of a Family Court.
10. When does a person become disqualified to act as a natural guardian?

Q.II. Write short notes on any four of the following:-

(20 marks)

1. Adultery as a ground of divorce
2. Objectives of Uniform Civil Code
3. Polygamy, polyandry and Bigamy
4. Maintenance of a widowed daughter -in -law
5. Disqualification of an heir under Hindu Succession Act
6. Child marriage.

Q.III. Answer any two from the following Giving Reasons:-

(12 marks)

1) A and his friend B died together in an accident with out having left a will. A is survived by his mother's mother and his father's mother. B is survived by his brother and sister and a pre-deceased sister's daughter who has converted to Christianity.

- a) Who will be entitled to A's property and in what share?
- b) How will B's property devolve?

[TURN OVER

- 2) Anita and Mahesh are married under the Hindu Marriage Act. Anita is earning Rs. 50,000/- per month. Mahesh is unemployed. He is having an adulterous relationship with his neighbour.
- On what ground can Anita obtain divorce from her husband?
 - Can Mahesh claim maintenance from Anita after their divorce?
- 3) Ashok's parents demand Rs. 5 lakh as dowry in consideration of marriage with Anita from Anita's father. Anita's father gives to Ashok's father Rs. 5 lakhs and thereafter marriage takes place between Ashok and Anita.
- Who can be punished for this act and what is the punishment?
 - Who will be entitled keep the dowry of Rs. 5 lacs?

Q. IV. Answer any four from the following:-

(48 marks)

- Discuss divorce under Hindu Marriage Act.
 - Elucidate the concept of absolute property of a Hindu female under the Hindu Succession Act.
 - Who is eligible for adoption? What are the conditions of a valid adoption? State the effects of adoption.
 - What is partial partition? Who are entitled to a share on partition? When can there be reunion?
 - Explain in detail the character of Mitakshara and Dayabhaga schools.
 - Discuss accessory, condonation and collusion as bars to matrimonial relief.
-

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

(एकूण गुण : १००)

१. खालील प्रश्नांची दोन वाक्यांपर्यंत उत्तरे लिहा :-

२०

- (अ) एकत्र कुटुंबाचे दोन अगंभूत गुण सांगा.
- (ब) हिंदू पती वा पत्नी वैवाहिक संबंधाच्या पुर्नःप्रस्थापनाचा हुकुमनामा कधी मिळवू शकतात ?
- (क) मुलाचा पालक मुलाला दत्तक देण्यास कधी सक्षम असतो ?
- (ड) मातृसत्ताक कुटुंब म्हणजे काय ?
- (इ) पुरुष रक्त संबंधी व स्त्री रक्त संबंधी म्हणजे काय ?
- (फ) नागरीकरण म्हणजे काय ?
- (ग) सती जाण्यात सहभागी असणारी दोन कृत्ये सांगा.
- (ह) समान नागरी कायद्याच्या आवश्यकतेच्या संदर्भातील सर्वोच्च न्यायालयाचे कोणतेही दोन निकाल सांगा.
- (य) कौटुंबिक न्यायालयाच्या न्यायाधिशपदी नेमणूक होण्यासाठी आवश्यक असलेल्या कोणत्याही दोन अटी लिहा.
- (ज) नैसर्गिकपालक पालकत्वापासून अपात्र केव्हा होतो ?

२. कोणत्याही चारांवर टिपा लिहा :-

२०

- (अ) घटस्फोटासाठी व्यभिचार हे कारण
- (ब) समान नागरी कायद्याची उद्दीष्टे
- (क) बहुपत्नीत्व, बहुपतीत्व व द्विपत्नीत्व
- (ड) विधवा सुनेचे पालनपोषण /पोटगी
- (इ) हिंदू वारसा अधिनियमांतर्गत वारसाचे अपात्रत्व
- (फ) बालविवाह.

३. कोणतीही दोन उदाहरणे सोडवा.

१२

- (अ) 'अ' व 'ब' हे दोन मित्र एका अपघातात एकाचवेळी मयत झाले. 'अ' च्या मागे त्याच्या आईची आई व वडिलांची आई होते. 'ब' च्या मागे त्याचा भाऊ, बहिण व ख्रिश्चन धर्मात धर्मांतरीत झालेली मृतवहिणीची मुलगी होते.
 - (१) 'अ' ची मालमत्ता कोणास व कशा हिश्यात मिळेल ?
 - (२) 'ब' ची मालमत्ता कोणास मिळेल ?
- (ब) अनिता व महेश यांचा हिंदू विवाह अधिनियमानुसार विवाह झाला. अनिता दरमहा रु.५०,०००/- मिळवित होती. महेश हा बेकार होता. त्याचे शेजारणीबरोबर व्यभिचारीक संबंध होते.
 - (१) कोणत्या कारणांवरून अनिताला घटस्फोट मिळू शकेल ?
 - (२) महेश हा अनिताकडून घटस्फोटानंतर निर्वाहभत्ता/पोटगी मागू शकेल का ?

(क) अशोकच्या पालकांनी अनिताच्या वडिलांकडून लग्नासाठी रु. ५ लाखाचा हुंडा मागितला. अनिताच्या वडिलांनी अशोकच्या वडिलांना रु. ५ लाख हुंड्यापोटी दिले व त्यानंतर अशोक व अनिताचे लग्न झाले.

(१) यासाठी कोणाकोणाला शिक्षा होऊ शकतील ? व शिक्षा किती असतील ?

(२) हुंड्यापोटी दिलेले रु. ५ लाख कोण ठेऊ शकेल ?

४. खालीलपैकी कोणत्याही चारांची उत्तरे लिहा.

(अ) हिंदू विवाह अधिनियमानुसार 'घटस्फोट' याचे विवेचन करा.

(ब) हिंदू वारसा अधिनियमानुसार 'हिंदू स्त्रीची स्वायत्त मालमत्ता' याचे विवेचन करा.

(क) कोणास दत्तक घेता येऊ शकते ? कायदेशीर दत्तकासाठी काय अटी आहेत ? दत्तक घेण्याचे परिणाम लिहा.

(ड) अंशतः वाटप म्हणजे काय ? वाटपात कोणाकोणाला हिस्सा मिळू शकतो ?

(ई) मित्ताक्षर व दायभाग विचारप्रणालीचे अंगभूत गुण लिहा.

(फ) वैवाहिक परिहारासाठी 'सहाय्यक होणे', 'माफ करणे' व 'हातमिळवणी' ह्या अडचणी/प्रतिबंध असतात याचे विवेचन करा.

.....